QUÆSTIO XIII.

An compositum consistat in partibus unitis, vel potius sit quid realiter diversum ab ipsis.

150 VErtitur quæstio, non de toto logico, quale ponitur universale respectu inferiorum, neque de toto metaphysico, ut est natura specifica, ex realitatibus generis, & differentiæ constituta, sed de composito physico, tam per se, quam per accidens, tam essentiali, quod constat ex materia, & forma, quàm integrali, quod constat ex partibus integrantibus, sive intensionis, sive extensionis, sive homogeneis, sive æterogeneis. Et dubium non est de partibus divisim, & seorsim sumptis; sic enim concedunt omnes, compositum quodlibet à singulis partibus per se sumptis realiter distingui, quia compositum præter hanc partem includit etiam aliam ab ista realiter distinctam, ut totum essentiale, præter materiam, includit formam, totum integrale, præter hunc palmum, includit alium palmum, totum per aggregationem, ut acervus lapidum, præter hunc lapidem, includit etiam alium realiter distinctum, atque ita compositum quodlibet ratione unius partis distinguitur ab alia parte singillatim accepta, quam distinctionem vocant inadæquatam, immò neque dubium est de partibus simul sumptis, nam in hoc sensu etiam concedunt omnes; compositum quodlibet aliquo modo realiter ab omnibus partibus suis collectivè sumptis realiter distingui, quia quodlibet totum dicit aliquid ex natura rei ab omnibus partibus distinctum, nam si est totum essentiale, dicit modum unionis substantialis, qui est aliquid eis superadditum, ut patet ex præcedentibus; unde quia præter entitatem omnium partium includit quoque earum unionem re ipsa à partibus distinctam, ratione hujus unionis distinguitur à partibus omnibus sine unione consideratis, si est totum integrale, dicit modum unionis, quo partes continuantur: si est totum per accidens, præter entitatem omnium partium, includit quoque unionem earum accidentalem; si est totum per aggregationem, ut cumulus lapidum, præter omnes lapides, addit coexistentiam, & tactum mutuum inter lapides, unde singula tota distinguuntur à partibus suis collectivè sumptis ratione qualiscunque unionis, quam addunt super illas juxta naturam, & conditionem compositionis.

Quæstio igitur est de partibus omnibus sub unione consideratis, num scilicet totum consistat in ipsis partibus sic unitis an potiùs dicat tertiam entitatem à partibus unitis, & sub unione consideratis realiter diversam. Et quidem, ut à toto essentiali incipiamus, prima sententia est, in composito nullam aliam dari tertiam entitatem distinctam à materia, & forma unitis, sed compositum non esse prorsus aliud, quàm ipsas suas partes unitas, ita ex Græcis senserunt Themist. Philop. Simplic. & Alex. & ex Latinis Aureol. Durand. Gregor. Ægid. Thomistæ passim, & sequuntur Recentiores ferè omnes. Suar. in Met. disp. 36. sect. 3. Ruvius 1. Phys. cap. 3. quæst. 1. Amicius tract. 11. quæst. ultim. dub. 4. & tract. 14. quæst. 4. dub. 3. Averia qu. 19. sect. 8. Arriag. disp. 5. sect. 1. Hurt. in Phys. disp. 6. sect. 1. qui ultimi præterea addiderunt, totum non solum re, sed nec etiam ratione à partibus secerni, omnes siquidem rationes, quæ probant, non distingui realiter, æquè benè probant, nec distingui ratione, quare volunt, solùm vocibus, & grammatico discrimine, non philosophico, idest penes diversum modum concipiendi eandem rem, totum, & partes; unitas distingui, quatenus eadem prorsus entitatem concipimus implicitè sub nomine totius, explicitè sub nomine partium unitarum.

151 Secunda sententia huic opposita realiter distinguit totum à suis partibus unitis, velut effectum à suis concausis, unde dicunt, ex materia, & forma unitis resultare tertiam entitatem totalem, illas partiales intrinsecè, & essentialiter includentem, ita Scot. 8. Metaph. quæst. 4. & in dist. 2. quæst. 2. quem sequuntur Scotistæ omnes Mayron. in 3. dist. 1. quæst. 10. Parisienses 1. Phys. quæst. 4. Zerb. 7. Metaph. quæst. 19. Bassolius 2. dist. 12. quæst. 2. Lichet. in 3. dist. 2. quæst. 2. Anton. Andr. 7. Metaph. quæst. 18. Sghemma 1. Phys. digress. 3. quæst. 4. Immò hanc sequuntur graviores Thomistæ Hervæus quol. 2. quæst. 15. Capreol. in 3. dist. 2. quæst. 1. Cajetan. 3. part. quæst. 6. art. 5. Ferr. 4. contra gentes cap. 81. & dicitur fuisse sententia Avicennæ 3. Metaph. cap. 4. Verùm inter Scotistas est aliqua varietas in modo dicendi, quidam enim volunt, hanc distinctionem realem non esse mutuam, affirmant enim partes unitas distingui realiter à toto, sed non è contra, ita significavit Tromb. tract. form. art. 4. §. ult. Aretinus 3. sent. dist. 2. art. 2. quæst. 2. & alii; Canonicus autem 1. Phys. quæst. 5. art. 2. & si concedat, distinctionem realem esse mutuam inter partes, & totum, id tamen negat de distinctione essentiali, quia partes sunt de essentia totius, atque ideò quidditativè, & essentialiter identificantur cum ipso. Alii tandem concedunt, utranque distinctionem inter totum, & partes esse mutuam, quia ex diversitate reali necessariò diversitas essentialis sequitur, quia omnis res singularis suam habet propriam essentiam, si ergo totum, & partes unitæ sunt distinctæ res, diversas etiam habebunt essentias, atque ideò erunt nedum realiter, verùm etiam essentialiter diversa mutuò.

Tertia sententia est P. Fabri Theor. 21. cap. 3. ubi ut relatas oppositas sententias conciliaret, & pondus rationum utriusque evaderet, dixit, partes unitas compositi substantialis posse in duplici statu considerari, nimirum vel in illo omninò primò signo naturæ, quando suniuntur, antequam per generationem transeant in tertiam entitatem compositi, vel post hujusmodi transitum; totum distinguitur realiter, & essentialiter à partibus unitis in 1. statu, idest in illo priori ante transitum, tunc enim partes propriam servant naturam, nec adhuc in naturam totius sunt conversæ; at in secundo statu, scilicet post transitum, non amplius distinguitur ab eis, dicere enim totum distingui à partibus sic transactis, est, ac si diceretur, totum distingui realiter à se ipso. Et Amicus loc. citat. hunc dicendi modum P. Fabri, refert, ut communem Scotistarum, cum tamen nullus Scotista ante Fabrum id dixerit, nec post Fabrum, Scotistam vidimus, qui typis dederit, tenentem hanc opinionem, nisi quod Ragufeus disp. 14. cap. 25. in fine obiter hunc partium transitum in totum significavit. Fuentes etiam in hac re discedit à Scoto, nam 1. Phys. quæst. 6. num. 18. & 20. & 2. Phys. quæst. 2. diff. 2. art. 1. ait, totum esse partes unitas actualiter causantes, & nihil partibus unitis superaddere, nisi solam causalitatem, cum tamen ad mentem Scoti non causalitas ipsa, sed terminus hujus causalitatis sit totum, de quo infra disp. 8. quæst. 9. art. 2. in fine. At pejus omnibus loquitur Meurisse lib. 1. suæ Metaph. cap. 5. part. 4. quæst. 4. ubi ausus est in schola Scotistarum de mente Doctoris negare distinctionem realem totius à partibus, contra quem egimus disp. 1. Log. quæst. 6. art. 2. in explicatione distinctionis realis.

De toto autem integrali sunt etiam diversa Authorum placita, plures namque Scotistarum idem affirmant de omni toto integrali, quod de essentiali asserebant nimirum distingui realiter à suis partibus integrantibus simul sumptis, & unitis, ita Rocçus 1. Phys. quæst. 6. & Regent. Parisiens. 1. Phys. quæst. 4. Zerb. 7. Metaph. quæst. 19. Alii distinguunt de toto integrali homogeneo, ac æthereogeneo, & distinctionem realem concedunt de toto ætherogeneo à suis partibus, non de homogeneo, ita Tatar. 1. Phys. quæst. 2. dub. 2. & sequitur Sghemma cit. ex oppolito, negant alii Scotistæ distinctionem realem totius integralis cujuscunque à suis partibus ita Tromb. cit. & Fuentes art. 6.

De toto per accidens videtur communis omnium sensus, nullam dicere tertiam entitatem à partibus unitis ex natura rei diversam, & ita docuerunt Scotistæ omnes citati, uno dumtaxat excepto Fuentes qui art. 7. tentavit oppositum probabile demonstrare.

ARTICULUS I.

Resolutio Quæsiti de toto essentiali.

152 DIcimus 1. totum, & partes unitas distingui ratione, & plusquam ratione. Conclus. ponitur contra Recentiores illos, qui inter totum, & partes unitas distinctionem rationis etiam ausi sunt negare, & Prob. Quia distinctio rationis duplex est, ratiocinantis, & ratiocinatæ, hæc fit, cùm intellectus, occasione à re desumpta inadæquatè concipiens, format ejusdem rei plures conceptus, illa vero, cum ex sola negotiatione intellectus, nullo existente fundamento à parte rei; plures ejusdem rei conceptus efformantur, ita ut illa dicantur in universum distincta ratione, quæ secundùm aliquod esse rationis sunt fundamenta contradictionis, & si hoc esse diversum rationis sit à re occasionatum, talia dicentur distincta ratione ratiocinata, si non sit occasionatum, sed merè ab intellectu fictum, talia dicentur, cistincta ratione ratiocinante, sicut contingit inter Petrum subjectum, & Petrum prædicatum. Sed sic est, quod totum, & partes simul unitæ possunt secundùm diversum esse rationis utroque modo fundare contradictionem, ergo utroque modo ratione distinguuntur; Major patet ex communi conceptu, quem omnes habent de distinctione rationis ratiocinantis, & ratiocinatæ; Prob. minor; & quidem quoad 1. partem ab omnibus conceditur, etiam ab ipsomet Hurt. & Averi, qui non negant distinctionem rationis inter totum, & partes unitas, nisi secundi generis, sed libenter admittunt, cum enim nomine totius, ut hominis, explicemus identitatem compositi implicitè, nomine verò partium unitarum, scilicet animæ, & corporis, & unionis, eandem entitatem explicitè exprimamus, jam totum, & partes unitæ fundant aliquam contradictionem, altem in diverso modo eandem rem concipiendi fundatam. Quòd etiam possint fundare contradictionem secundùm diversum esse rationis à re occasionatum; Prob. quia diverso modo concipiuntur partes unitæ, ac totum, nam primo modo materia, & forma concipiuntur, ut subjectum, & terminus unionis concipiuntur ut plures, vel plura unita, at verò totum concipitur, ut unum includens materiam, & formam, & unionem, & hic diversus modus concipiendi habet fundamentum in re ut patet, ergo inter totum, & partes non sola distinctio rationis ratiocinantis versabitur, penes tantùm diversum concipiendi modum, sed etiam distinctio rationis ratiocinatæ penes diversos conceptus objectivos.

Ex hoc prob. altera Concl. pars, quòd scilicet etiam plusquam ratione distinguantur; partes unitæ, & totum fundant contradictionem sine ullo ordine ad intellectum, aut negotiantem, aut inadæquatè concipientem, ergo nedum apud intellectum, sed etiam à parte rei unum non est aliud; Consequentia patet ex illa generali regula apud Formalistas in art. 2. quòd contradictio semper concludit distinctionem inter illa, de quibus verificatur, eo modo, quo verificatur; si verificatur ex natura rei nullo negotiante intellectu, concludit distinctionem ex natura rei, si verificatur per solum opus

opus intellectus, concludit solam distinctionem rationis; Probat. assumptum, nam sine ullo ordine ad intellectum partes unitæ constituunt, & causant totum, non tantùm distributivè, sed etiam collectivè sumptæ, ut mox dicemus, totum verò constituitur, & causatur; illa sunt principia, hoc autem principiatum, à parte rei materia, & forma sunt plura, subjectant, & terminant unionem, compositum est unum, & non plura, nec subjectat, & terminat unionem, sed includit unionem, materiam, & formam.

153 Resp. Amicus loc. cit. art. 3. concl. 5. distinctionem à parte rei inter res debere desumi ex diversitate perfectionum, quæ includuntur in his, quæ distingui dicuntur à parte rei, qualis diversitas non est inter totum, & partes unitas, quia eandem perfectionem, quam dicit compositum, ut habet rationem unius, dicunt partes, ut sunt unitæ, unde diversitas illa prædicatorum supponit tantum objectum diverso modo conceptum. Sed contra; Tum quia falsum est, distinctionem ex natura rei semper desumi debere ex diversitate perfectionum inclusarum in rebus distinctis, licèt enim id valeat in his, quæ sunt disparata, nec unum spectat ad integritatem alterius, non tamen verificatur in his, quæ distinguuntur, ut includens, & includum ut continens, & contentum, unde includens potest ex natura rei distingui à rebus inclusis per hoc solùm, quod ex natura rei eas includat, & non includatur ab illis absque quòd aliam rem contineat præter illa; Tùm quia falsum est, totum non importare aliquam perfectionem, quæ dici solet forma totius, quam non dicunt partes unitæ, licèt dici nequeat, quòd eam includat, cùm illa totalis perfectio sit entitas includens, non inclusa; Tum tandem, quia falsum est, etiam partes unitas includere unionem à parte rei, totum enim est, quod illam includit cum partibus, partes vero illam subjectant, & terminant, non autem includunt, & cum hæc vera sint à parte rei, falsum tandem est, hanc diversitatem prædicatorum pendere ex diverso modo concipiendi idem objectum, & non potius ex diversitate ipsorum objectorum.

Resp. alii, concedendo totum includere partes unitas, & non è contra, hinc tamen negant rectè deduci distinctionem ex natura rei inter includens, & inclusum, quia homo, & humanitas, non nisi ratione distinguuntur, & ex diverso modo concipiendi, quo modo universaliter differunt concretum, & abstractum, & tamen homo dicitur habere, dicitur includere humanitatem, non è contra, & multa verificantur de humanitate in concreto, quæ non verificantur de ipsa in abstracto. Sed adest manifesta disparitas, quia cum in abstractis à materia singulari idem sit, quodquid est cum eo, cujus est 7. Metaph. cap. 4. homo, & humanitas sunt omninò idem ex natura rei, & cum dicimus, hominem includere humanitatem, non è contra, hæc prædicatorum diversitas pendet præcisè ex diverso modo concipiendi idem omninò objectum; at in proposito cum dicimus, totum includere partes unitas, includere unionem, &c. partes verò non includere unionem, sed eam terminare, & subjectare, partes unitas verè totum constituere, & causare, non autem ipsas causare, & hæc prædicatorum diversitas omninò à parte rei originem ducit, quia ita est à parte rei, & non quia sic nos cogitamus.

154 Dicimus 2. Totum essentiale, & partes simul unitæ realiter distinguuntur, ut res à re. Concl. est Scoti, & Scotist. loc. cit. & Probat. ex eodem 1. omnis entitas realis realiter causata ab aliquibus, est ab eis realiter distincta, quia causa est, ad cujus esse sequitur aliud, vel quæ influit in aliud, per quam particulam significatur, effectum alietatem in natura importare debere à sua causa, ita enim explicant omnes conceptum causæ in communi, ut distinguitur à principio, ut patet ex dictis quæst. 2. hujus disp. sed entitas compositi substantialis est realiter causata à materia, & forma, sicut à causis intrinsecis, ut patet ex 2. Phys. text. 23. & seq. & etiam 5. Metaph. ergo &c.

Confir. ex regula distinctionis realis, nam ea distinguuntur realiter, quorum unum vel est, vel esse potest separatum ab alio, vel proportione correspondent his, quæ possunt separari, ut Scot. docet 2. dist. 2. quæst. 2. A. tanquam nullum aliud sit signum sufficiens, & adæquatum hujus distinctionis, nisi separatio in esse, aut actualis, aut potentialis, qualis est inter accidens, & substantiam, aut proportionalis, qualis cadere nata est inter ea, quæ nec sunt separata, nec separabilia, tamen ex rationibus suis, muneribus, aut actionibus correspondent iis, quæ verè separabilia sunt, utputa, si se habent veluti producens, & productum, causa, & causatum, aut unum ad aliud dependentiam habet, aut sunt in diversis subjectis realiter distinctis, in quibus non habent sufficientem causam identitatis; & è contrà illa erunt eadem realiter, quæ nec separata sunt, nec possunt separari, nec proportione correspondent his, quæ sunt separabilia, tanquam signum sufficiens, & adæquatum identitatis realis sit sola inseparabilitas aliquorum, tam actualis, quàm potentialis, & proportionalis, quali inseparabilitate gaudent ea solùm quorum unum non est ipsum alio, nec esse potest, nec se habent ut producens, & productum, causa, & causatum, nec unum ab altero dependent, nec sunt in diversis subjectis, quia hæc inferunt separationem proportionalem, idest talia inferunt contradictoria in his, quæ ita se habent, ut scilicet producens, & productum, causa, & causatum, &c. qualia nata sunt verificari de his, quæ sunt separata, vel separari possunt servata proportione; ita docent Formalistæ tract. Form. art. 4. cùm ergo compositum substantiale, & partes ejus unitæ, proportione correspondeant his, quæ separabilia sunt, quia habent inter se habitudinem causæ, & causati, & totum dependet essentialiter à partibus, consequenter distinctio realis inter ea debet intercedere.

155 Resp. majorem esse veram in causis extrinsecis, quæ producunt effectum extra quem manent, non autem in intrinsecis, quæ ex modo causandi, quem habent, remanent in effectu, quem constituunt, & causant. Sed optimè impugnatur hæc responsio à Bassolio cit. Tum quia illa major fundatur in definitione causæ in communi ad intrinsecas, & extrinsecas, quatenus causa est, quæ influit esse in aliud, idest in effectum, qui sit alius in natura à causa; Tum quia habitudo inter causam, & effectum est vera relatio, & realis, quæ exigit esse inter extrema realia, & realiter distincta ex Scot. 1. dist. 31. §. *Ad quæstionem Ot.* & quol. 6. Ll. Tum quia effectus quicunque, & cujuscunque causæ, est posterior natura sua causa, & per se dependens ab ea, idem autem nequit esse posterius natura se ipso, in quocunque genere causæ; Tum tandem quia nihil potest causare se ipsum in nullo genere causæ, quia causa supponitur præexistens ad causatum, sed nihil præsupponitur sibi ipsi, antequam ponatur in esse, & hæc valet de quocunque genere causæ; quia sunt conditiones necessariæ causis cujuscunque generis, de quo fusè disp. 8. quæst. 2. art. 1. aut ergo negandum est, materiam, & formam verè esse causas intrinsecas compositi, ut unitas, vel concedenda est distinctio realis inter ipsa. Hinc Hurtad. cit. §. 13. & 14. quem sequitur Arriag. vi argumenti prgfius, negavit causas intrinsecas causare propriè effectum suum, cùm potius illum constituant, ei se intrinsecè communicando. Sed hoc quàm malè sit dictum in Philosophia, de se patet, quia inter quatuor causarum genera enumerantur etiam materia, & forma respectu compositi cum omni proprietate, & compositum non minùs dependet cum omni proprietate à causis intrinsecis, quàm ab extrinsecis.

Resp. proinde frequentiùs alii, concedendo, partes unitas verè esse causas compositi, & quatenus unitas, non quatenus per se sumptas, sed partes unitas, & sub unione conceptas, inquiunt, dupliciter accipi posse, vel ambas unitas collectivè, vel ambas unitas distributivè; in primo sensu involvitur cum partibus ipsa partium collectio, in secundo sensu una singillatim accipitur, ut alteri unita. Itaque compositum causatur à partibus unitis non in primo sensu, quasi ipsa partium collectio aliud quidpiam causet, nempè aliam tertiam entitatem, sed in secundo sensu, quatenus quælibet secundùm se causat, non nisi tamen ut est unita alteri, materia nempè ut informata, & forma ut unita materiæ, & ipsamet collectio est, quæ causatur, & componitur; ita Ruvius, & Averia loc. citat. Quam responf. explicat Hurtad. exemplo acervi, quem nullus distinguit ab omnibus partibus, omnes enim lapides acervati non sunt causa acervi, sed acervus ipse, omnes autem lapides simul adunati, sed singillatim sumpti, unus in ordine ad alium componunt acervum, nam collectim sumpti sunt acervus ipse.

156 Hanc responf. diligenter retulimus, quia plures eam rejicere solent, eo quia cum inquiunt Adversarii partes causare totum divisim sumptas, non copulatim, putant, ipsos velle, totum causaria partibus disjunctis, unde posfea urgent, totum non causari, nisi à partibus unitis, & cum Adversarii dicunt, causari à partibus unitis divisim sumptis, putant, hanc esse implicantiam. Sed re vera isti non intelligunt allatam responsionem, concedunt enim Adversarii, totum non causari, nisi à partibus unitis, & sub unione conceptis, sed non sub collectione utriusque, benè enim adhuc unitæ capi possunt divisim, una scilicet in ordine ad aliam absque ulla implicantia, & hoc manifestè ostendit exemplum acervi ab Hurtad. allatum, lapides enim constituunt acervum, non loco dissiti, sed adunati, non tamen omnes collectim sumpti, quia sic sunt acervus, sed singuli divisim, hoc est, distributivè accepti, unus nimirum ut alteri coexistens. Quæ resp. sub terminis Logicis ab aliis tradi solet, idest, materiam, & formam simul quidem unitas causare totum, sed acceptas non copulatim, sed divisim, vel copulativè, nam materia ut unita formæ, causat compositum, & similiter forma ut unita materiæ, non tamen materia, & forma unitæ copulatim causant, sed causantur; nam ly totum, ut componitur ex iis partibus, dicit partes copulatim, & causatur à partibus unitis, & divisim.

Ex alio igitur cap. resp. hæc refelli debet hoc modo; materia, & forma non sunt integra causa compositi substantialis, nisi ut unitæ, & collectivè, seu copulatim sumptæ, ergo non est collectio, quæ causatur, aut partes sub collectione, sed alia tertia entitas, quæ partes unitæ, sed includit cum collectione; Probatur assumptum, nam partes unitæ, sed singillatim sumptæ, non sunt causæ compositi, nisi partiales, & collectivè sumptæ integrant unam causam totalem, ergo compositum, cum sit effectus causatus ab eis collectivè sumptis, erit, quid realiter distinctum ab ipsis etiam collectivè sumptis.

Hurtad. fatetur, impugnationem hanc esse difficilem, & pro solutione multa dicit §. 11. & sequentibus, sed duo præsertim dicit, unum est, materiam, & formam, non esse propriè causas compositi, sed illud constituere intrinsecè se illi communicando, quod non est propriè causare, quia hoc non influunt esse in aliud. Alterum, quod asserit, est materiam, & formam unitas, & si sumptæ singillatim tam causæ partiales compositi, tamen collectivè sumptas, non constituere causam totalem, quia causa totalis, & adæquata dicit ordinem ad effectum distinctum, sed una pars alteri

unita non conficit causam totalem in ordine ad illud effectum, sed constituit ipsum totum.

Sed primum dictum Hurtad. impugnatum est suprà, cùm enim effectus, non minus essentialiter dependeat à causis intrinsecis, quàm ab extrinsecis, planè negari nequit, causas extrinsecas habere veram rationem causæ, alterum verò dictum impugnatur modo; causa partialis, ut partialis, respicit totalem, & causa inadæquata, adæquatam, sed forma unita materiæ est causa partialis, & inadæquata compositi, materia item unita formæ, est causa partialis, & inadæquata compositi, ergo simul & collectivè sumptæ integrant unam causam totalem, & adæquatam.

Resp. Hurtad. causam partialem respicere totalem in causis extrinsecis, sed in intrinsecis causa partialis non respicit aliam totalem, sed aliam compartialem, quæ collectivè sumptæ non integrant unam causam totalem, sed totum ipsum constituunt, non propriè causando, sed intrinsecè illi se communicando.

Sed hic Auctor, ut obstinatè suam defendat opinionem, omnia negat principia philosophica; planè negari non potest, quod quando duæ causæ concurrunt ad aliquem effectum, quarum una sine altera non sussicit, dicuntur causæ partiales, & inadæquatæ, & simul junctæ, unam integrant causam totalem, cùm igitur materia, & forma ita se habeant in ordine ad compositum, & per se sumptæ erunt causæ partiales, & collectivè totales. Negat Hurt. materiam, & formam esse propriè causas compositi, & ideò etiam negat, quod collectim sumptæ integrant unam causam totalem, & adæquatam. At ecce quòd negat aliud principium philosophicum, materiam nimirum, & formam esse propriè causas, & ideò dimittatur, quia sicut nil difficiliùs probatur, quàm prima principia, ita difficillimè disputatur contra negantes ea.

157 Secundò principaliter arguitur ex Scoto; compositum substantiale per se primò terminat generationem, & corruptionem 1. Phys. 64. & 67. & 7. Metaph. 27. per se primò, & adæquatè conveniunt ei passiones, & operationes propriæ speciei, & per se directè ponitur in genere, ergo est aliqua substantia præter materiam, & formam simul sumptas; Probat. conseq. quia nec materia, nec forma per se sumpta sunt adæquatus terminus generationis, vel corruptionis; nec eis per se sumptis per se conveniunt passiones, & operationes speciei, nec demum ut sic ponuntur in prædicamento directè. Neque hæc attributa eis competere possunt ut unita simul, quia hæc unio, licèt extrinsecè sit substantialis, intrinsecè est accidens, ut superiùs probatum est.

Respondent, hæc omnia competere partibus ut unitis, unde generatur, & corrumpitur totum compositum secundùm conjunctionem, & dissolutionem partium, ita Aristot. 7. Metaph. 27. explicavit, totum fieri, per hoc, quòd fiat forma in materia, sive per hoc, quòd sit copulatio formæ cum materia, & D. Dion. cap.4. de cœlesti hyerarchia mortem in nobis, ait, non esse substantiæ consumptionem, sed unitorum separationem. Item operationes, & passiones licèt immediatè conveniant uni tantùm parti, tamen denominant ipsum totum, eique tribuuntur, ad quod satis est, quòd ei conveniant ratione alicujus partis, & ita dicimus, homo videt, licèt tantùm secundùm oculos videat, sic homo intelligit, licèt tantùm secundùm animam intelligit. Denique ponuntur in prædicamento partes ratione unionis, quia cum illud conjunctum sit ex per se actu, & per se potentia, optimè reponiuntur in genere, ita solvit Aversa cum aliis.

Sed solutiones allatæ refelluntur à Bassol. loc. cit. §. *Contra istas solutiones*, *&c.* Tum quia hæc unio partium non est nisi respectus, sed per respectum nihil per se constituitur in genere absoluto, nec per se generatur, nec per se corrumpitur, nec per se habet propriam passionem convenientem alicui absoluto; Tum quia per generationem substantialem utique accipit aliquid esse simpliciter, etiam si utraque pars præexisteret, & hoc sola unio esse non potest, ut etiam Adversarii ipsi fatentur, Hurtad. §.17. & Aversa, cit. in fine sect. nam hæc ad summum esset terminus formalis, & Quo, si cum eis poneretur modus quidam substantialis; nec dici potest, terminum totalem, & adæquatum esse ipsum unitum, & compositum in sensu Adversariorum, quia per talem unionem partes non fuint simpliciter, sed fiunt unitæ, ut fatetur Hurtad. ergo præter unionem, & partes unitas debent aliquid aliud admittere, quod simpliciter fiat, ut Quod, & Arist. 7. Metaph. 27. dum ait, formam non fieri, sed copulationem per copulationem, quam alia versio ponit sub nomine *Synodi*, expositores communiter intelligunt compositum, & præsertim Scot. ibi per *Synodum* explicat compositum, nam re vera Unio etiam secundum Adversarios non fit, ut Quod; Tum deinde sic etiam in corruptione aliqua substantia deperire debet, ut Quod, & hoc esse nequit, nec forma, quæ aliquando superstes manet, ut anima rationalis, nec unio, quia sicut non est Quod in generatione, ita neque in corruptione, & quando D. Dion. dicit, mortem in nobis non esse alicujus substantiæ consumptionem, sed unitorum separationem, loquitur contra quosdam, qui in hominis morte putabant, animam desinere, sicut evenit in corruptione aliorum compositorum, atque ita loquitur de desitione alicujus substantiæ partialis, non totalis, ita notavit Bassol. cit. §. *Contra aliam solutionem*, *&c.* ubi & aliam congruam affert explicationem hujus auctoritatis, & similium.

158 Deinde dum ait Aversa, operationes, & passiones convenire toti ratione partium, videre nimirum homini secundùm oculos, intelligere secundùm animam, ostendit, se argumentum Scoti non percipere, quia non loquitur Doctor de passionibus, & operationibus, quæ mediatè competunt toti ratione partium, sed quæ formaliter immediatè, & per se primò consequuntur speciem, ut ridere, & posse ridere in homine, ut notavit Lichet. 3. dist. 2. quæst. 2. & ita Doctor expresè loquitur, hæ autem passiones, & operationes utique habere debent unicum immediatum subjectum, & adæquatum, & hoc esse non potest solùm corpus organicum, quia sine anima non ridet, nec esse potest sola anima, quia hæc separata non ridet, nec esse possunt ista duo simul unita, quasi ambo sint subjecta inadæquata risibilitatis, & risus, quia per unionem corpus, & anima remanent utiq; indivisa, non tamen indistincta; repugnat autem, eandem simplicem entitatem, & idem numero accidens, esse in duobus subjectis realiter distinctis, etiam si partialibus, & inadæquatis, ut ipsemet Aversa concedit qu. 19. sect. 6. concl. 2. de unione loquens, quam proinde cum afferat esse unicam inter partes, non ponit in utraque simul, sed in una tantùm.

Denique, nec etiam benè dicitur, partes ratione unionis directè in prædicamento reponi, quatenus conjunctum ex eis est ex per se actu, & per se potentia; Tum quia adhuc sub tali unione materia, & forma manent distincta entia partialia, ergo ut sic nequeunt directè in prædicamento reponi; Tum quia unio illa entitativè est accidens, & ideò ratione ipsius nequeunt materia, & forma in prædicamento substantiæ reponi; Tum tandem quia etiam si concedatur esse modus substantialis, adhuc ratione ipsius materia, & forma non benè in prædicamento ponuntur, quia potius modo ponitur in prædicamento ratione rei; cujus est modus, quam è contra.

159 Tertiò principaliter arguit Canonicus; Omnis per se unitas habet aliquam per se entitatem propriam, tanquam proprium fundamentum, & subjectum diversum à quibuscunque aliis; sed unitas compositi per se unius est unitas per se una, ergo habet aliquam propriam entitatem pro fundamento, sed illud fundamentum non possunt esse entitates partium, etiam unitarum, quia propria unitas requirit unam entitatem, partes autem etiam sub unione non sunt una entitas, sed plures, & ut sic fundant unionem, non unitatem, ergo &c. Major patet, omnis enim propria passio requirit proprium subjectum, tanquam proprium fundamentum, & ipsa multiplicata, multiplicat subjectum, cujus est passio. Confirm. ex Scot. loc. cit. quia si compositum substantiale non esset nisi conjunctum ex materia, & forma, tunc non esset magis unum, quàm compositum per accidens, quod non est nisi conjunctum ex subjecto, & accidente.

Respond. quod unitas per se compositi respicit entitates partium unitas per modum per se actus, & per se potentiæ, quæ ut sic sunt una entitas unitate per se compositi, & sicut compositum non est ens simplex, sed compositum, ita ejus unitas non est simplex, sed composita; neq; ut compositum substantiale sit magis per se unum, quàm alia entia per accidens, requiritur major distinctio illius à suis partibus, sed major unitas, & major proportio suarum partium, in hoc enim peccat Arist. 8. Metaph. text. 15. & 2. de Anim. cap. 1. unitatem per se compositi substantialis, & non in illa majori distinctione à suis partibus, quæ potius impedire videtur hanc majorem unitatem, quia eò ipso quòd aliquid est magis unum, minus addit, quam illud, quod est minus unum.

Sed impugnatur hæc respons. Tum quia, ut ait Bassolius, sicut alia est unitas unionis, alia unitas identitatis, nam illa arguit duo indivisa, sed distincta, hæc arguit unum in se indivisum, & indistinctum, ita quoque arguunt diversa subjecta, atque ideò cum unitas unionis fundetur in partibus, unitas identitatis in toto, hoc planè erit diversum à partibus; Tum quia, ut ait idem & si partes compositi substantialis respiciant se invicem, ut per se actus, & potentia, adhuc tamen per hoc non plus sunt unum ens, nec minus distincta entia quàm substantia, & accidens, sed per hoc tantum sunt magis unita, unde si totum substantiale non diceret nisi partes ad invicem proportionatas, ut per se actus, & per se potentia, non diceret aliquid absolutum, nisi materiam, & formam, atque ita quicquid de absoluto diceret, hoc totum dicerent partes etiam dividæ, nam unitas superaddita est purus respectus, ut supra probatum est; Tum denique (quod maximè notandum est) nunquam Arist. dixit, ubi de compositione substantiali locutus est, materiam, & formam in ratione per se actus, & per se potentiæ, esse per se unum, sed facere per se unum, aut per se unum fieri ex his, ut sensus sit causalis, non formalis, per quod insinuavit, majorem compositi unitatem, majorem etiam distinctionem arguere constituti à partibus constituentibus, cùm fiat per veram causalitatem. Neque hoc additum impedit majorem unitatem, ut benè notat Bassol. quia id, quod additur, non est per modum partis, sed modum unius totius in se intrinsecè includentis partes, quibus additur.

Nec unitas composita per hoc, quod est composita, & distinguitur à simplici, plura dicit adæquatè, & formaliter per se conjuncta, nam in hoc sensu compositum substantiale diceretur tantùm per se unum unitate unionis, non autem unitate identitatis; unitas igitur identitatis composita, ut à simplici distinguitur, significat, quod illud, quod dicitur sic per se unum, plura partialia includit in sua entitate per modum per se actus, & per se potentiæ.

160 Respondent, idem esse à parte rei compositum dici per se unum, & partes per se unitas, quia ista diversitas pendet solùm ex diverso modo concipiendi idem objectum à parte rei, nam cum dicimus, hominem esse per se unum, concipimus ejus entitatem implicitè, cum verò dicimus, corpus, & animam esse per se unita,

unita, & ex eis fieri per se unum, concipimus eandem hominis entitatem explicitè, unde nulla tertia entitas hinc potest inferri, alioquin etiam inferri deberet inter lapides, & acervum lapidum, nam dicimus, acervum fieri ex lapidibus, & ex lapidibus constare.

Sed contra; Tum quia unitas unionis, & unitas identitatis sunt diversæ realiter unitates, ut etiam Adversarii concedunt, ergo non est idem à parte rei dicere compositum esse per se unum, & partes per se unitas, quia illud indicat unitatem identitatis, hoc autem unitatem unionis; Tum quia Aristot. semper dixit, ex materia, & forma fieri per se unum, nunquam dixit, esse per se unum, signum evidens, hæc non esse idem à parte rei, alioquin saltem semel dixisset materiam cum forma esse per se unum; Tum denique exemplum de acervo veritatem manifestat, quia enim acervus non est totum à partibus distinctum, neque est verè totum ex his, sed, ut ajunt, cum his, ideo æquè benè dicimus, & lapides unitos esse acervum, & acervum fieri ex lapidibus unitis, sed quia totum substantiale est verè compositum ex his scilicet ex materia, & forma per veram causalitatem intrinsecam, ideo cum Aristot. dicimus, semper compositum fieri ex his, non autem esse hæc duo unita.

161 Quarto demum adsunt pro hac sententia manifestæ Aristot. auctoritates, nam 2. de Anim. text. 2. & 7. Met. cap. 3. & lib. 11. cap. 3. divisit substantiam in materiam, formam, & compositum, eaque asseruit tres substantias; Nec valet dicere, quod per compositum intelligit materiam, & formam unitas, ut sensus sit, alia substantia est materia, alia forma, alia materia cum forma, hæc enim esset manifesta negatio; nam si illud compositum aliud non est, quàm forma, & materia simul, non debet ab ipsis poni substantia consistincta; Item 8. Metaph. text. 15. ait, omne, quod plures partes habet, & non est totum quasi coacervatio, ipsum totum est aliquid aliud præter partes; & 7. Metaph. text. ultim. ait, quòd caro non solum est ignis, & aqua, ex quibus componitur, sed etiam aliquid aliud.

Resp. Aristot. locutum fuisse de partibus per se sumptis, cum quibus totum comparat, asserens, aliquid aliud dicere præter illas, quod verum est, cum includat modum unionis realem, quem non includunt partes, sed non fuisse locutum de partibus ut unitis, quia sic non sunt aliud nisi totum. Sed si benè ponderentur loca Aristot. adducta, videbimus, mentem ejus esse, quod totum supra partes non addit solùm simplicem unionis modum, sed substantiam quandam tertiam à partibus unitis realiter distinctam; in primis tribus locis, ubi divisit substantiam in materiam, formam, & compositum, planè per compositum non intelligit modum unionis; tum quia unio non est compositum, ut ipsimet fatentur; tum quia unio non est substantia, sicut asseritur ibi esse compositum, sed ad summum substantialis modus. In 8. Metaph. text. 15. quærens, quomodo ipsum compositum sit unum, ex pluribus entibus, sub text. 16. exclusit inter alios quendam dicendi modum, qui prorsus coincidit cum modo dicendi Recentiorum, ait enim. *Ob hanc autem dubitationem, quidam participationem ajunt, & causam quandam participationis, quidam copulam animæ, quidam compositionem, aut conjunctionem animæ cum corpore*, & paucis interjectis, hujus rei reddens rationem, ex propria sententia ait, quòd per se actus, & per se potentia unum nata sunt facere, ergo in hoc loco non intelligit Aristot. totum præter partes, dicere solùm conjunctionem illarum, immò nec vult, ratione hujus unionis, quasi fit modus quidam substantialis, fieri per se unum, ut Recentiores passim loquuntur. Et 7. Metaph. text. ultim. postquam dixerat, quòd caro non solum est ignis, & aqua, sed aliquid aliud, declarans inferiùs, immò nec additum sit, inquit, *videbitur autem esse aliquid tale, & non elementum, aut causam, sed hoc carnem esse*, ergo per Aristot. caro super ignem, & aquam non addit unionem solam, quia hæc non est caro.

Sed instant, quod Arist. ibidem adducit exemplum de syllaba B A. inquiens, quòd non est idem, quod A. & B. his enim dissolutis remanet B. & A. sed non BA. sed quis non videt BA. super hæc elementa non addere, nisi solam eorum conjunctionem? ergo idipsum voluit Arist. de carne, & alio quolibet toto. Resp. neg. conseq. hoc enim adduxit Arist., ut exemplum materiale quoddam; sicut notat Bassol. in exemplis verò non attenditur omnimoda paritas, valet igitur paritas tantùm in hoc de syllaba, & carne, quòd sicut dissolutis A, & B, non amplius remanet BA. ita dissolutis partibus carnis non amplius caro remanet, atque adeò utrumque totum supra partes addit conjunctionem earum, sed ex hoc deduci non potest, quin caro aliquid aliud addat, quia præter conjunctionem aliquid aliud addit, ut infra declarat, nec multùm curandum est de exemplis.

162 Dicimus tertio, distinctionem realem, quæ versatur inter totum, & partes unitas esse positivam, & mutuam. Conclusio quoad primam partem est contra Fabrum, qui inter totum, & partes unitas posuit distinctionem negativam tantum ut se explicat in 3. disp. 9. cap. 3. in fine, quatenus ponit, totum distingui à partibus unitis, sed non transactis, in quo signo totum non adhuc extat, nec existere concipitur, sed tantum in posteriori, in quo partes non existunt secundùm proprias entitates, cùm in tertiam abeant, ex quo patet, distinctionem partium unitarum à toto, & totius à partibus esse negativam, nimirum inter terminos, quorum unus est, & alter non est, Probatur autem; Tum quia ex dictis supra partes verè manent in toto, quamdiu existit, cum hic sit prius modus causandi causarum intrinsecarum, ergo cum simul existant per modum causarum, & effectus, in quo intimè manent, & includuntur, distinctio realis inter ea erit positiva, quia est inter extrema positiva, & existentia; Tum quia transitus partium in totum in posteriori signo explicari nequit, quomodo fiat, & quidem si explicetur cum Fabro, quod fiat per conversionem seipsarum in totum, quod constituunt, ut ait num. 23. hic transitus erit quædam transubstantiatio, id enim sonat vocabulum conversionis, quo utitur Faber ad explicandum hunc transitum; Quod si hic transitus dicatur fieri per ipsammet generationem compositi, cum generatio sit mutatio exigens subjectum sub utroque termino, jam materia in tali transitu manebit, & non amittet propriam entitatem, & hoc modo in generatione fieri transitum totius in totum docuit Scot. 4. d. 11. qu. 1. A. ex Arist. 1. de Gen. 24.

Præterea dependentia totius à partibus est realis, & positiva, ergo etiam & distinctio, nam nihil essentialiter à se ipso dependet. Probatur assumptum, quamvis enim dicat Faber. num. 21. apud Scot. non reperiri, quòd totum essentialiter dependeat à partibus unitis, quæ actu sint in ipso, & cum ipso secundùm proprias entitates, tamen id manifestè docuit Doctor; Tum in hac q. in 3. d. 2. sub F. ubi inquit, totum non solùm præexigere, sed etiam coexigere partes sub unione, & 3. dist. 22. qu. unic. §. *Quantum ergo*, *&c.* ait, entia materialia composita habere causalitatè intrinsecam per causas inexistentes, materiam scilicet & formam, quas statim ait realiter esse distinctas à tali composito, nec dici potest, quòd loquatur de partibus unitis tantum, & non transactis, quia loquitur de partibus, ut actu inexistunt composito; Et in 4. distin. 12. quæst. 1. E. docet composita essentialiter dependere à causis intrinsecis, quamdiu existunt, & nulla extrinseca sic dependere, nisi à prima.

163 Denique ait Faber. loc. cit. fundamentum, quo veteres Scotistæ moti sunt ad interponendam distinctionem realem positivam inter totum, & partes unitas, esse, quia sunt causæ intrinsecæ compositi, & effectus realiter distinguitur à partibus, & subdit, hoc fundamentum esse falsum, nam quòd effectus distinguatur à causa, verificatur solùm in causis extrinsecis. Sed certè hoc argumentum est Scoti 3. dist. 2. quæst. 2. & eo præsertim utitur ad concludendam distinctionem realem totius à partibus, quare igitur absolutè dicit, hoc argumentum nihil concludere, & communem Recentiorum solutionem amplectitur? dixisset saltem, in quo sensu Scoti argumentum teneat, vel non teneat. At fortè dicet, rationem hanc Scoti concludere distinctionem realem totius à partibus unitis tantum, sed non transactis. Sed contra, quia argumentum concludit, quòd distinguantur in ratione causæ, & effectus, sed partes secundùm Fabrum in eo signo, quo sunt unitæ tantum, non habent rationem causæ, sed tantum in posteriori signo, quando transeunt, & actu communicantur toti. Accedit, quod sive dicuntur causare totum in priori, sive in posteriori signo, nunquam Scoticum argumentum secundùm Fabrum aliquid concludet, quia unam propositionem assumit in causis intrinsecis, quæ valet tantùm in extrinsecis, nimirum effectum realiter à sua causa distingui.

Quod autem hæc distinctio realis totius, & partium unitarum debeat poni mutua contra Trombet. & alios Scotistas, Prob. breviter, quia distinctio realis inter causam, & effectum est mutua, sed distinctio totius, & partium unitarum est in ratione effectus, & causæ, ergo est mutua. Deinde quando inquit Tromb. hanc distinctionem realem inter totum, & partes non esse mutuam, sed totum distingui à partibus terminativè tantum, vel id ita intelligit, ut cum veritate dici nequeat, totum esse tertiam entitatem à partibus unitis realiter distinctam, & hoc est prorsus falsum, quia implicat, unum esse realiter distinctum ab alio, & quod vice versa, hoc non sit realiter distinctum ab eo. Vel id intelligit in eo sensu, ut solùm terminet relationem distinctionis realis, fundatam in partibus unitis, quo sensu dicimus, unionem humanitatis ad Verbum non esse mutuam, quia non est realis in utroque extremo. Sed neque in hoc sensu potest id asserere Trombet. quia totum, cum sit ens finitum, & limitatum, ac proinde capax relationis realis, poterit æquè benè fundare relationem distinctionis realis, sicut partes unitæ.

Sed inquit Tromb. idcò totum distingui à suis partibus realiter distinctione non mutua, quia partes possunt per se existere sine toto, non tamen totum sine partibus. At hoc non sufficit, ut distinctio ista dicatur non mutua; quia nec ad distinctionem realem statuendam inter duo extrema, nec ad mutuitatem ejus absolutè necessarium est, ut hoc existere possit sine illo, & è contra, id enim potiùs necessarium est ad inserendam mutuam separabilitatem inter illa, non autem mutuam distinctionem. Deinde quæstio hic est de distinctione reali, non inter totum, & partes per se sumptas, sed inter totum, & partes unitas, ergo si totum non ponitur mutuo distinctum à partibus, quia nequit esse sine illis, sic neque partes, unitæ, erunt à toto distinctæ mutuo, quia nequeunt esse sine illo.

164 Dicimus tandem, loquendo de identitate, & distinctione essentiali totius, & partium vario modo sentiendum est, juxta varias acceptiones illius. Prob. & explicatur concl. quia identitas, & distinctio essentialis tripliciter sumi solet. Primo modo ea dicuntur idem essentialiter, quæ habent unam essentiam, vel quæ sunt idem uni essentiæ singulari, & è contra ea dicuntur essentialiter diversa, quæ non sunt idem uni essentiæ singulari, sed habent diversas

diversas essentias, & isto modo identitas, & distinctio essentialis est mutua. Secundo modo illud est idem essentialiter alteri, quod includit illud alterum in sua essentia, tanquam sui constitutivum, & è contra illud distinguitur essentialiter ab altero, quod non includit illud in sua essentia, ut sui constitutivum, & in hoc sensu locutus est Scot. de identitate essentiali sub nomine identitatis formalis in 1. dist.2. quæst.7. Hh. ubi in hoc sensu inquit, inferius esse essentialiter idem cum superiori. Tertio modo illud dicitur idem essentialiter alteri, quod constituit ejus essentiam, & è contra illud distinguitur essentialiter ab alio, quod non constituit essentiam ejus, qui modus frequentior est cæteris, & traditur à Scoto quodl.1. D.

Juxta igitur primum modum, totum erit essentialiter distinctum à partibus unitis, & è contra, nam sicut partes, & totum sunt tres res, & tres substantiæ, ita tres essentias præseferunt inter se distinctas, quarum duæ priores incompletæ sunt, & tertia ex his completa. Juxta secundum modum, qui est minus frequens, partes unitæ distinguuntur essentialiter à toto, & non è contra, quia totum includit partes in sua ratione formali, & quidditativa, & non è contra. Juxta tertium denique modum, totum distinguitur essentialiter à partibus, sed partes identificantur essentialiter cum toto, ut Scotus docuit loc. cit. quodl.1. D. quia sicut docuit Aristot. 7. Metaph. text.7. principia intrinseca sunt constitutiva essentiæ totius, eamque definiunt, & ideò illi essentialiter identificantur. Accedit, quod tam materia, quam forma sunt partes quidditatis compositi, & totum dependet à suis partibus dependentia essentiali actuali, ergo includit ea in sua essentia, atque ideò sunt illi essentialiter in hoc sensu identificata. Et quia hæc tertia acceptio identitatis, & distinctionis essentialis est magis frequens in scholis, & rerum naturis consentanea, ideò simpliciter, & absolutè dicendum putamus, quòd partes sunt idem essentialiter cum toto, non è contra, & universaliter inclusum cum includente; atque ita etiam breviter decidi poterit inutilis contentio inter veteres Scotistas de identitate essentiali inter gradus Metaphysicos superiores, & inferiores apud Formalistas.

Solvuntur Rationes adversæ.

165 IN oppositum objiciunt unanimiter Recentiores omnes, præcipuè Hurtad. & Aversa, probantes primò, quod totum neque ratione distinguatur à partibus unitis. Totum quidditativè concipi nequit, nec præcisivè, nec divisivè sine partibus, ergo neque per intellectum distinguitur ab eis. Resp. negan. consequ. quia nec etiam unum relativum quidditativè concipi potest sine correlativo, & tamen non sequitur, quod nec etiam ratione distinguatur ab eo, non enim ut aliqua duo ratione distinguantur, exigitur, ut unum possit concipi sine alio, sed illa dicuntur ratione distingui, quæ secundùm diversum esse rationis possunt fundare contradictionem, quod utique convenit toti, & partibus, ut constat ex prima conclusione.

Sed contra, in hoc relativa distinguuntur ab absolutis, quod illa nequeunt intelligi sine aliis, bene tamen absoluta, quia sicut absolutum habet entitatem ad se, ita & intelligibilitatem, sed totum est entitas absoluta, ergo cùm sine partibus intelligi nequeat, dicendum est, partes unitas non esse aliud ab eo. Resp. relativum distingui ab absoluto ex hoc, quod illud coexigit ad sui intellectionem, quod non est de essentia, at absolutum vel nullum coexigit, vel si aliquid realiter distinctum coexigit hoc est de essentia illius, neque per hoc evadit relativum, sed achuc ejus intellectio est ad se, quia non coexigit aliquod extrinsecum.

Sed contra, si totum coexigit partes ad sui intellectionem, quia sunt de essentia totius, ergo realiter ab eo non distinguuntur, Probatur consequentia, essentia non distinguitur, nisi ratione ab eo, cujus est essentia, sed tota hominis essentia sunt partes unitæ, ergo &c. Probatur minor, definitio dicit totam rei essentiam, & est conceptus adæquatus definiti, sed definitio non continet nisi partes unitas, aliter si aliquid aliud esset in homine, per hoc quod est animal rationale metaphysicè, aut anima, & corpus physicè, non haberetur conceptus adæquatus hominis.

Resp. negando conseq. ad cujus probat. negatur minor, quia partes unitæ sunt de essentia hominis in obliquo, at tota essentia hominis in recto est tertia entitas includens partes unitas, Ad Probat. Canonicus concedit minorem, & ad majorem inquit, quod definitio dicit totam rei essentiam, & est conceptus adæquatus definiti non comprehensivè, sed indicativè, & explicativè, quatenus enim explicat principia essentialia, constitutiva, consequenter etiam dat intelligere illam tertiam entitatem partes includentem; non enim requiritur, quod hæc tertia entitas explicetur cum partibus in definitione, quia non est in toto, ut quædam compars concurrens, sed ut tota entitas ex illis constituta. Bassolius autem negat minorem, & inquit, quod anima, & corpus, materia, & forma non sunt tota definitio compositi, sed sunt partes definitionis, sicut sunt partes definiti, & ait, quod non benè explicatur, quid sit homo, dicendo, quod est corpus, & anima in recto, sed debet dici in obliquo, quod est substantia constituta ex anima, & corpore.

Sed dices, benè explicatur metaphysicè, dicendo in recto, quod est animal rationale, ergo benè explicatur physicè, quod est corpus, & anima unita. Resp. Bassol. negando paritatem, quia animal, & rationale, cùm in concreto sumantur, dicunt totam definiti essentiam, at partes physicæ, cum in definitione sumantur etiam per modum partis, non possunt poni in recto.

166 Secundò ex Hurtado; unitum nihil addit supra unionem, & partes unitas, quia partes denominantur unitæ ab unione, quæ in illis solùm recipitur, præter quas nihil aliud ab unione denominatur unitum; at unitum idem est re, ac ratione, quod compositum, ergo compositum nihil addit supra unionem, & partem utranque, nec differt à partibus unitis, nisi vocibus, & grammatico discrimine; Probatur minor; Tum quia unitum dicit partes simul sumptas cum unione, hoc autem formalissimè est compositum, quia compositio est simul positio, vel conjunctio plurium rerum, ergo compositum erit partes illæ tali compositione affectæ. Tum secundo, quia eadem realitas partium sub unione denominatur unitum sub nomine partium, & unum sub nomine compositi, sed à parte rei formalissimè esse unum est esse unitum, & è contra, ergo partes unitæ, & compositum unum sola voce differunt, & in modo loquendi, vel concipiendi; Probatur minor, nam esse unitum est esse indivisum, esse autem indivisum, est esse unum; Tum tertiò compositum est utique unum, non quidem unum simplex, sed unum compositum, sed non potest sic intelligi unum sine partibus unitis, ergo idem est formalissimè à parte rei, esse unum compositum, & esse unitum; Tum quartò, dum intelligitur formam informare materiam, præcisa omni alia entitate, ibi intelligitur totum aliquod compositum, sed forma informare materiam, est esse sibi unitam per informationem, ergo unitum idem est in re quod compositum; Probatur major, quia ubi intelligitur compositio, ibi necessario intelligi debet compositum, nam non potest intelligi forma in subjecto sine effectu formali, sed ubi intelligitur unio informationis, ibi intelligitur compositio, cum compositio non sit aliud, quam unio partium, quæ per unionem dicuntur componere compositum.

167 Resp. vim argumenti pendere ex æquivocatione vocabulorum, & confusione unionis, & unitatis unionis, & compositionis, compositionis activæ, & passivæ, si enim hæc omnia rite distinguamus in composito, argumentum nihil penitus concludit; unio igitur, & unitas distinguuntur, quia unio est partium, & in partibus recipitur, & illas denominat unitas, unitas vero est compositi, in illo recipitur, ut ejus propria passio, & denominat illud unum, idest indistinctum in se, & distinctum à quocunque alio, quod non est ipsum, unio est relatio prædicamentalis, unitas verò est passio realiter identificata cum composito. Item compositio est duplex, activa, & passiva, compositio activa, cum non sit nisi causalitas activa, qua partes causant totum; quod compositio tandem passiva est compositi, in composito recipitur, & illud verè denominat compositum.

Ad argumentum igitur, concessa majori, neg. minor, ad primam probat. concessa majori, iterùm neg. minor, ad probat. dicimus, hic nos accipere compositionem, non modo grammaticali sed philosophico, ut idem significet, quod causalitas intrinseca, activa quidem ex parte partium componentium, passiva verò ex parte totius constituit; modo autem grammaticali non solùm partes unitæ, & simul positæ, vel conjunctæ dicetur compositum, sed unaquæque singillatim dicetur composita, ut notat Bassiol. in resp. ad 3. princ. quia unaquæque simul cum alia ponitur, unde hìc arguendi modus est puri Grammatici, non Philosophi. Ad secundam probat. negatur major, licèt enim partes sub unione denominentur unitæ, id tamen quod dicitur unum, non sunt partes, sed quod ex ipsis coalescit, negatur etiam minor, quod idem sit formaliter esse unitum, & unum, quia esse unitum est effectus formalis unionis receptus in partibus, & partes efficiens; esse autem unum est effectus formalis unitatis receptus in composito, illudque afficiens; ad Probat. verum est, esse unitum idem esse, quod esse indivisum, unde eo ipso, quod duo sunt unita, sunt partes indivisa, sed fallum est, quod esse unum dicat tantum esse indivisum, quia ulterius dicit esse indistinctum, quod verificari nequit de materia, & forma unitis, sed solùm de toto ex his constituto. Ad tertiam, concesso assumpto, negatur conseq. solum enim sequitur, quod unum compositum non dicitur sic unum, nisi per inclusionem plurium unitorum ad invicem. Ad quartam negatur major. Ad probat. conceditur major de compositione passiva, quia ubi hæc reperitur, ibi intelligitur compositum, quod est ejus effectus formalis, negatur de activa, nam effectus formalis ejus est componens, non compositum, & conceditur minor de compositione activa, non quod unio informationis sit formaliter ipsamet activa compositio, ut assumitur in argumento, sed quia hæc necessario concomitatur illam, ut docet Doct. in 4. dist.1. quæst.1. B.

168 Tertiò omne absolutum, quod est res, potest esse sine eo, à quo realiter distinguitur, sed totum nequit esse sine partibus unitis, nec è contra, ergo &c. Resp. ex Scot. 2. dist.1. quæst.5. M. majorem valere quotiescunque illud est priùs, & non adest essentialis dependentia, vel saltem necessaria connexio ab intrinseco procedens, modo totum essentialiter dependet à partibus, & est posterius illis, unde nec mente concipi potest sine illis, quia sunt de essentia ejus. Contra, urget Aversa, accidens est posterius

substantia, essentialiter ab illa dependens, tamen potest separari, ergo, sic etiam totum à partibus. Resp. negando paritatem, quia accidens non dependet à subjecto, ut à causa intrinseca, sicut compositum dependet à partibus, unde forma dependet à subjecto in genere causæ materialis extrinsecæ solùm, non intrinsecæ, qua de causa non potest appellari dependentia essentialis simpliciter, sed tantùm secundùm quid, ut ait Doctor 4. dist.12. quæst.1. propè finem.

Sed iterum urget Aversa, ergo saltem partes unitæ, quia non dependent à toto, & sunt priores toto, poterunt separari, & unitæ existere sine toto, Zerbius 7. Metaph. quæst.19. solvendo quintam difficultatem id gratis concedit adhuc negans illud unitum esse totum; sed melius Resp. utique ex his capitibus non implicare, sed implicat ex hoc, quod habent necessariam connexionem cum sui unitum sub nomine partium, & unum sub nomine compositi, sed à parte rei formalissimè esse unum est esse unitum, & è contra, ergo partes unitæ, & compositum unum sola voce differunt, & in modo loquendi, vel concipiendi; Probatur minor, nam esse unitum est esse indivisum, esse autem indivisum, est esse unum; Tum tertiò compositum est utique unum, non quidem unum simplex, sed unum compositum, sed non potest sic intelligi unum sine partibus unitis, ergo idem est formalissimè à parte rei, esse unum compositum, & esse unitum; Tum quartò, dum intelligitur formam informare materiam, præcisa omni alia entitate, ibi intelligitur totum aliquod compositum, sed forma informare materiam, est esse sibi unitam per informationem, ergo unitum idem est in re quod compositum; Probatur major, quia ubi intelligitur compositio, ibi necessario intelligi debet compositum, nam non potest intelligi forma in subjecto sine effectu formali, sed ubi intelligitur unio informationis, ibi intelligitur compositio, cum compositio non sit aliud, quam unio partium, quæ per unionem dicuntur componere compositum.

167 Resp. vim argumenti pendere ex æquivocatione vocabulorum, & confusione unionis, & unitatis unionis, & compositionis, compositionis activæ, & passivæ, si enim hæc omnia rite distinguamus in composito, argumentum nihil penitus concludit; unio igitur, & unitas distinguuntur, quia unio est partium, & in partibus recipitur, & illas denominat unitas, unitas vero est compositi, in illo recipitur, ut ejus propria passio, & denominat illud unum, idest indistinctum in se, & distinctum à quocunque alio, quod non est ipsum, unio est relatio prædicamentalis, unitas verò est passio realiter identificata cum composito. Item compositio est duplex, activa, & passiva, compositio activa, cum non sit nisi causalitas activa, qua partes causant totum; quod compositio tandem passiva est compositi, in composito recipitur, & illud verè denominat compositum.

Ad argumentum igitur, concessa majori, neg. minor, ad primam probat. concessa majori, iterùm neg. minor, ad probat. dicimus, hic nos accipere compositionem, non modo grammaticali sed philosophico, ut idem significet, quod causalitas intrinseca, activa quidem ex parte partium componentium, passiva verò ex parte totius constituit; modo autem grammaticali non solùm partes unitæ, & simul positæ, vel conjunctæ dicetur compositum, sed unaquæque singillatim dicetur composita, ut notat Bassiol. in resp. ad 3. princ. quia unaquæque simul cum alia ponitur, unde hìc arguendi modus est puri Grammatici, non Philosophi. Ad secundam probat. negatur major, licèt enim partes sub unione denominentur unitæ, id tamen quod dicitur unum, non sunt partes, sed quod ex ipsis coalescit, negatur etiam minor, quod idem sit formaliter esse unitum, & unum, quia esse unitum est effectus formalis unionis receptus in partibus, & partes efficiens; esse autem unum est effectus formalis unitatis receptus in composito, illudque afficiens; ad Probat. verum est, esse unitum idem esse, quod esse indivisum, unde eo ipso, quod duo sunt unita, sunt partes indivisa, sed fallum est, quod esse unum dicat tantum esse indivisum, quia ulterius dicit esse indistinctum, quod verificari nequit de materia, & forma unitis, sed solùm de toto ex his constituto. Ad tertiam, concesso assumpto, negatur conseq. solum enim sequitur, quod unum compositum non dicitur sic unum, nisi per inclusionem plurium unitorum ad invicem. Ad quartam negatur major. Ad probat. conceditur major de compositione passiva, quia ubi hæc reperitur, ibi intelligitur compositum, quod est ejus effectus formalis, negatur de activa, nam effectus formalis ejus est componens, non compositum, & conceditur minor de compositione activa, non quod unio informationis sit formaliter ipsamet activa compositio, ut assumitur in argumento, sed quia hæc necessario concomitatur illam, ut docet Doct. in 4. dist.1. quæst.1. B.

168 Tertiò omne absolutum, quod est res, potest esse sine eo, à quo realiter distinguitur, sed totum nequit esse sine partibus unitis, nec è contra, ergo &c. Resp. ex Scot. 2. dist.1. quæst.5. M. majorem valere quotiescunque illud est priùs, & non adest essentialis dependentia, vel saltem necessaria connexio ab intrinseco procedens, modo totum essentialiter dependet à partibus, & est posterius illis, unde nec mente concipi potest sine illis, quia sunt de essentia ejus. Contra, urget Aversa, accidens est posterius quod supponit pro omni, & qualibet parte totius, quæ distinctio traditur à Scoto 4. dist.11. quæst.1. A. & est valde notanda. Contra, hæc tertia entitas vel est aliquid additum materiæ, & formæ illas excludendo à sua entitate, vel illas includendo; non primum, quia sic foret entitas simplex; si secundùm, ergo non potest ut sic ab illis distingui, quia tunc secundùm quod includit materiam, & formam, à materia, & forma distingueretur, quod implicat, quia ut à partibus contradistinctum eas includere nequit.

Resp. aliqui Scotistæ, concedendo, esse entitatem simplicem, si in abstracto sumatur, ita Roccus cit. ad 6. sed hoc implicat in terminis, & est manifestè contra Doctorem 3. dist.2. quæst.2. §. *Quartum ad tertium*, &c. & dist.22. quæst.unic. §. *Quantum ergo*, &c. & 4. dist.11. quæst.3. B. quibus in locis docet, partes esse de essentia totius etiam in abstracto, quia nunquam totum præcindi potest à partibus, & ideò concedendum est secundùm membrum, & neganda consequentia, cujus probatio valeret, si diceremus, hanc tertiam entitatem secundùm se totam syncathegorematicè à partibus inclusis distingui, quod non asserimus, de quo vide Zerb.

Sed contra, distinctio se totis, & adæquata cadit tantum inter ea, quorum unum non includit aliud, nec aliquid alterius, & eo ipso quod unum includit aliud, vel aliquid alterius, non potest ab eo adæquatè distingui, sed tantum inadæquatè, & per aliquid sui, unde communiter dicitur, quod includens ab incluso distinguitur inadæquatè, cùm ergo totum distinguatur à partibus, ut includens ab inclusis, non potest ab illis distingui se toto, & adæquatè, sed tantum per aliquid sui, & inadæquatè, ita arguit Amic. cit.

Resp. distinguendo antec. unum potest dici se toto, & adæquatè distingui ab alio dupliciter, vel quia unum non est aliquid unus est aliquid alterius, & hac ratione se totis distinguuntur entia disparata, quorum unum non spectat ad integritatem alterius, & ita totum non distinguitur à partibus se toto, quia partes sunt aliquid compositi, nec talis distinctio potest unquam esse inter includens, & inclusum; 2. modo potest unum dici ab alio distingui se toto, quia distinguitur ex sua ratione formali, ita quod unum formaliter, & realiter non est aliud, licet unum sit aliquid alterius, & ita compositum distinguitur à partibus per hoc præcisè, quod est entitas includens illas, & non è contra, qua ratione includens est semper se ipso ab omnibus inclusis distinctum, & non per aliquid ejus, quod est ab illis distingui se toto cathegorematicè sumpto, & hoc valde notandum est contra Adversarios, qui putant, includens nullo modo posse ab inclusis distingui se toto, & adæquatè, sed tantum inadæquatè, & per aliquid sui, quod falsum est, si ly *se toto* cathegorematicè sumatur.

170 Sed contra adhuc objicit Ruvius, hæc tertia entitas cathegorematicè sumpta, vel includit partes, vel non, si primum, ergo adhuc cathegorematicè sumpta non distinguitur ab illis realiter, quæ distinguuntur aliqua dist. non se includunt secundùm sensum ejus, ut si aliqua duo distinguuntur ratione formali, non possunt se formaliter includere, ergo ea, quæ distinguuntur realiter, non possunt se realiter includere. Resp. quod eas includit, sed neg. conseq. cum probatur, dicimus ad anteced. quod si per inclusionem intelligitur identitas opposita illi distinctioni, sic conceditur antec. sed negatur ultima conseq. si vero per inclusionem intelligatur continentia vera, & realis unius in alio, sic negatur antec. unum enim eorum, quæ distinguuntur formaliter, vel realiter idest dicunt diversas formalitates, vel res, potest realiter, & verè contineri in alio essentialiter.

Sed contra, additum aliquibus non includit illa, quibus superadditur, idem enim contra se ipsum non numeratur, nec sibi ipsi superadditur, ergo si totum cathegorematicè sumptum partibus superadditur, illas realiter non includit. Respondet Bassol. cit. art.4. valere assumptum de addito per modum partis alteri comparti, non de addito per modum totius, quia hoc necessario includit illa, quibus superadditur, nec sequitur idem sibi ipsi superaddi, vel contra se ipsum numerari, quia totum non superaddit sibi, sed suis partibus. Et per hoc solvitur argumentum Arriag. disp.6. sect.1. ubi sic arguit, vel enim quod addit compositum supra partes, & unionem est aliquid compositi, vel non; si secundùm, impertinenter ponitur, si primum, ergo jam est pars compositi, & sic supra partes, & unionem nihil addit; sed facile respondetur hoc additum supra partes non esse aliquod compositi, sed totam ejus entitatem, non enim additur per modum partis, sed per modum totius. Sed dices, si compositum addit aliquid supra partes, non addit nisi se ipsum intrinsecè includit partes, ergo addi partes super partes, ergo partes bis numerantur, & sibi ipsis superadduntur, Respondet Bassolius, quod utique addit entitatem propriam, sed non ita quod hinc intelligantur partes, & illinc totum superadditum partes includens, sic enim partes bis numerarentur, & sibi ipsis adderentur, sed sic intelligi debet, quòd superaddens intelligatur includere partes, quibus superaddit, & sic partes non habentur bis, sed tantùm semel.

Sed dices, saltem ista tertia entitas integrabit cum partibus, quibus additur aliud compositum, quia ex unione rerum, distinctarum consurgit compositum, & ita dabitur processus in infinitum. Respond. negando conseq. quia tertia illa entitas non additur partibus

tibus per modum entitatis partialis, sicut forma additur materiæ, itaut faciat compositionem cum illis, ex unione enim talium entitatum partialium ad constitutionem alicujus totius ordinatarum fit compositio, sed est entitas totalis resultans ex illis, quæ proinde dum partibus superadditur, non debet dici uniri partibus, quia unio inter partes versatur, non inter partes, & totum, & ideò tertia entitas non debet dici uniri partibus, sed ex illis constitui, ita D. 3. dist. 2. quæst. 2. E. d. 22. sub L. & Regent. Parisiens. cit. 1. Phys. quæst. 4. ad 4. Dices, si ista tertia entitas non informat partes untas, dum ignis superadditur, faciet aggregationem cum ipsis. Respond. quòd sicut compositionem non facit, quia non est pars, eadem ratione non facit aggregationem, sed est entitas tota ex partibus resultans, quæ sunt de ejus essentia, & à quibus ipsa essentialiter dependet, quod in aggregatis minimè reperitur.

Sed urges, quod saltem faciet ens per accidens, quia quod advenit enti in actu, est accidens, & cum eo facit ens per accidens, hæc autem tertia entitas ponitur advenire materiæ actuatæ per formam, ergo &c. Resp. negando conseq. sensus enim illius propositionis est, quod advenit materiæ actuatæ, ut actus, & forma informans, accidens est, sed non sic advenit hæc tertia entitas materiæ jam formæ unitæ, quia nec forma ejus est, nec actus, nec informans, nec actuans, sed resultat; ut tota quidditas, & forma totius, quæ scilicet totum dicitur quidditative tale, ut Doctor cit. explicat sub E. & per hoc satisfit objectis omnibus à Jo. de S. Thom. quæst. 6. Phys. art. 2.

171. Quintò objiciunt Hurtad. & Avers. id, quod additur partibus, & unioni, vel pertinet ad hominis essentiam, vel non, & si pertinet, vel est tota essentia, vel pars; si primum, ergo corpus, & anima non sunt de hominis essentia, quia hæc ponitur constitere in sola integritate distincta à materia, & forma, si secundum, ergo hæc integritas, & tertia entitas simul cum corpore, & anima hominem constituit, atque ita non erit totum, sed pars totius. Respond. additum partibus unitis esse totam essentiam hominis, & negatur conseq. inde deducta, licèt enim directè hominis essentia consistat in illa tertia entitate, sive in recto sit illa tertia entitas, scilicet, humanitas, indirectè tamen, & in obliquo, etiam corpus, & anima spectant ad hominis essentiam, velut partes eam intrinsecè constituentes, unde licèt essentia hominis dici negetur in recto, benè tamen in obliquo dicuntur de hominis essentia, & ad probat. consequentiæ dicimus, quòd licèt hominis essentia consistat in sola illa integritate à materia, & forma distincta, cum hac tamen distinctione à parte rei stat inclusio earundem à parte rei, unde licèt essentia hominis consistat in illa sola tertia entitate prout à partibus distinguitur, non tamen consistit in illa sola, prout excludit partes, quia quamvis partes unitæ realiter distinguantur à tertia entitate, non tamen essentialiter, & in hoc decipiuntur Adversarii, dum putant, distinctionem realem duorum necessariò inferre exclusionem unius ab alio, cùm tamen oppositum videamus contingere in toto continuo, ubi una pars proportionalis cum alia communicans ponitur realiter distincta ab illa, quam tamen includit.

Sed dices, licèt unaquæque pars singillatim dici possit de essentia totius, tamen utraque videtur debere dici in recto tota hominis essentia, & quidditas, quod enim spectat tantùm in obliquo ad alicujus essentiam, spectat per modum partis, at corpus unitum animo non spectat per modum partis ad hominis essentiam, ergo erit tota ejus quidditas, & talis dici debet in recto. Accedit, quod vel corpus unitum animo est tota hominis quidditas, vel pars quidditatis; si primum, habetur intentum; si secundum, assignetur alia compars quidditatis, planè hæc non poterit affingari; nisi illa tertia entitas, quod Scot. non concedit.

Resp. negando consequentiam, unaquæque enim pars dici potest de essentia hominis, idest constitutiva essentiæ hominis inadæquatè, & utraque dici potest adæquatè de hominis essentia, idest adæquatè illius constitutiva, sed nullo modo in recto dici potest adæquata hominis essentia, quare etiam in obliquo spectat ad hominis essentiam totum id, quod concurrit ad eam adæquatè constituendam, & cùm quæritur, an corpus unitum animo sit tota hominis quidditas, vel pars, dicimus, esse totam hominis quidditatem, non formaliter, & in recto, sed causaliter, constitutivè, & in obliquo, ut sensus sit, quod corpus unitum animo est omne id, quod concurrit ad constituendam hominis essentiam.

172. Sextò, entia multiplicari non debent absque necessitate, at nulla est necessitas ponendi hanc tertiam entitatem à partibus realiter distinctam, quia si supponamus, animam Petri informare materiam, quantitate, & cæteris accidentibus affectam, illud conjunctum seclusa omni tertia entitate poterit omnes administrare actiones vitæ, intelligere, sentire, &c. Respond. neg. minorem, nam materia, & forma unitæ nequeunt præstare id, quod præstat tertia entitas, ut constat ex secunda ratione, nam nec possunt generationem substantialem per se terminare, nec esse subjectum idoneum illius per se unitatis, quæ est compositi, nec alia hujusmodi, quæ ibi dicebamus, quia materia, & forma simul propriè sunt per se unita, non per se unum; de illis vero actionibus vitalibus mox dicemus.

Sed contra, individuum substantiæ compositæ ideò est per se unum, quia constat ex per se potentia, & per se actu, at collectio materiæ, & formæ adempta omni tertia entitate, est ex per se potentia, & per se actu, ergo erit verè unum per se. Respond. neg. minorem, collectio enim illa dempta tertia entitate nequit propriè dici, quòd sit ex per se actu, & per se potentia, sed potius est collectio, seu unio per se actus, & per se potentiæ. Sed dices, unio imperfecta, & secundùm quid, ut est in composito per accidens, non facit aliam entitatem unam secundùm quid, sed tantum reddit partes secundùm quid unitas, unde dicimus unum album, unam domum, &c. ergo pari ratione unio simpliciter, & per se, quæ cadit inter partes compositi substantialis, non facit aliam entitatem unam simpliciter, & per se, sed tantum reddit partes simpliciter, & per se unitas. Resp. disparem esse rationem; tum quia non inconvenit, duo entia dici unum secundùm quid, ut unum album, una domus, sed benè implicat, duo entia quantum vis per se unita dici unum ens simpliciter; tum quia in composito accidentali non cadit vera causalitas inter partes, & totum, benè tamen in substantiali, ac proinde hic constituenda est tertia entitas.

Septimò ex Aversa, operationes non possunt competere huic tertiæ entitati, ergo ex hoc cap. non est admittenda, ut contendit Scot. Probatur assumptum, intelligere in homine, recipere accidentia, ut quantitatem, vel competit partibus tantùm, nempè intelligere animæ, recipere quantitatem corpori, & sic tertia illa entitas non erit necessaria ex hoc cap. vel competunt tertiæ entitati tantùm, & sic hæc tertia entitas in homine haberet potentiam intellectivam, non autem anima rationalis, quæ est pars, & hæc intelligendi actum eliceret, non anima, hæc quantitatem reciperet, & non corpus pro altera parte. Accedit, quòd ista tertia entitas in homine vel est spiritualis, vel corporalis; si primum, ergo non potest recipere, & exercere actum intelligendi; si secundùm, ergo non potest recipere quantitatem. Vel competent tertiæ entitati, & partibus simul, & tunc idem accidens esset in subjectis realiter diversis.

173. Resp. varias esse operationes, quæ toti tribuuntur, quædam sibi competunt formaliter, & immediatè, de quibus urget ratio Scoti, quædam sunt, quæ immediatè competunt partibus, & ratione partis denominant ipsum totum, & sic le habent intelligere, & quantitatem recipere, vel esse quantum, illud enim convenit toti homini ratione animæ, & istud ratione corporis, & ista tertia entitas in homine, estò sit corporea, potest tamen adhuc denominari intelligens, quia intellectio non recipitur formaliter in ipsa, sed ei convenit ratione partis; operationes verò materiales, quales sunt omnes sensationes, formaliter, & immediate conveniunt tertiæ entitati, quia ut sæpè docet Arist. 2. de Anim. similes operationes sunt totius conjuncti in ratione principii, & subjecti, quia ab ipso eliciuntur, & in ipso recipiuntur, & Adversarii sunt, qui hujusmodi operationes ponunt simul in duobus subjectis realiter distinctis, non verò nos, si enim sunt, sunt in toto conjuncto, ut vult Aristot. & totum conjunctum non est nisi partes per se unitæ, jam idem accidens erit in duobus subjectis realiter diversis.

Sed urgebis, si hæc tertia entitas in viventibus est corporea, jam in quolibet vivente duo erunt corpora, corpus pro altera parte, & corpus totum, quod non videtur asserendum. Tum quia tunc duo corpora essent in eodem loco, cùm pars non sit extra totum. Tum quia omnia accidentia materialia geminanda forent, ut quantitas, cicatrix, color, &c. cùm hæc omnia videantur in animali mortuo, vel idem numero accidens, scilicet quantitas, & color statuendum erit in duobus subjectis realiter distinctis. Tum tandem, quia non est major ratio, cur hæc tertia entitas in homine poni debeat corporalis, quam spiritualis, cùm ad ejus constitutionem non minus anima concurrat, quàm corpus.

Respond. hanc tertiam entitatem esse corpoream, quia videmus, eam esse subjectum motus progressivi, sensationum, & aliorum accidentium materialium, nec propterea geminanda sunt corpora de genere quantitatis, quia hæc tertia entitas non dicitur corporea, & extensa ratione quantitatis sibi formaliter inhærentis, sed ratione quantitatis inhærentis corpori pro altera parte compositi, ut Scot. docet in 3. dist. 22. quæst. unica prope finem, unde sicut materia, & forma coextenduntur composito per quantitatem ejusdem compositi, & secundùm Averroistas forma extenditur in materia per quantitatem materiæ inhærentem, ita in proposito dicimus de hac tertia entitate in viventibus, quòd utique sit corpus de genere substantiæ distinctum à corpore pro altera parte, verùm non habet quantitatem diversam à quantitate corporis pro altera parte, sed per quantitatem ejus extenditur, dum sibi compenetratur. Hinc ad primam probat. dicimus, non esse inconveniens, immò est necessarium, duo corpora esse in eodem loco, quorum unum est pars alterius, ut benè ait Tataret. 1. Phys. qu. 2. dub. 2. ad 2. præsertim cum non ambo sint quanta quantitate distincta. Ad 2. dicimus, non esse geminanda accidentia formam mixti consequentia, quia hæc sunt in corpore pro altera parte, & ratione ipsius conveniunt corpori toti. Ad 3. hæc tertia entitas est tota materialis, & corporea, sumendo totum cathegorematicè, quia tota hoc modo compenetratur parti corporeæ, & illi coextenditur, nec dici potest tota spiritualis, quia includit partem corpoream; quamvis autem hæc sit pars minùs præcipua hominis, non infert, quòd tertia entitas tota sit spiritualis, quia spiritus excludit omnem molem, & partem; potest tamen dici, immò de facto dicitur natura humana media inter merè corporalem, & spiritualem, quia componitur ex parte purè corporea, & alia merè spirituali.

174. Octavò, partes identificantur essentialiter cum toto, ergo etiam realiter, Antecedens patet ex quarta conclusione. Probatur consequentia. Tum quia, ut ait Aversa, essentia non est aliud quàm

quàm ipsa realitas rei, ergo non possunt res realiter distinctæ habere indivisam essentiam in creatis, si ergo tertia entitas non habet aliam essentiam ab essentia partium unitarum, hoc planè est fateri non habere aliam realitatem distinctam; Tum quia ex identitate essentiali in hoc sensu, quatenus unum est de essentia alterius, verè infertur quoque inter illa identitas realis, quia enim animal est de conceptu quidditativo hominis, ideò est etiam idem realiter cum illo, quia universaliter partes definitionis identificantur realiter cum definito, cùm prædicentur in primo modo, & implicat, aliquid esse intrinsecum alicui in primo modo, & ab eo realiter distingui.

Resp. negando conseq. ad primam probat. dicimus, argumentum procedere de distinctione essentiali primo modo accepta, quo sensu concedimus partes, & totum mutuò essentialiter inter se distingui, quia omnis res habet suam essentiam, & ex diversitate rerum infertur in creatis diversitas essentiarum, at dum nos affirmamus, partes non distingui essentialiter à toto, loquimur de distinctione essentiali in tertio sensu, quo unum distinguitur ab alio, quando non pertinet ad constitutionem ejus essentialem, nec ingreditur conceptum ejus. Ad 2. probat. falsum est, identitatem essentialem in hoc sensu inferre identitatem realem, nec paritas assumpta de animali realiter cum homine identificato est ad rem, nam duplex est definitio rei, sicut duplex est constitutio, physica, & metaphysica, constitutio physica totius fit ex rebus per veram, & propriam causalitatem, & sic homo constituitur ex anima, & corpore; constitutio verò metaphysica fit ex realitatibus non per veram, & propriam causalitatem, sed quasi per naturalem quandam dimanationem eo modo, quo passio fluit ab essentia subjecti cum sola distinctione formali ab ipso, & ideò potest res definiri physicè, & metaphysicè, primo modo partes definitionis sunt res, ut corpus, & anima respectu hominis, secundo modo realitates, ut animal, & rationale respectu ejusdem, partes definitionis metaphysicæ utique non distinguuntur realiter à definito, non quia sunt de conceptu formali illius, & integrant ejus essentiam, sed quia sunt realitates illam constituentes metaphysico modo, & non cum vera, & propria causalitate, at partes physicæ constituunt definitum cum vera, & propria causalitate, & ideò realiter distinguuntur ab illo, quare paritas de animali assumpta non est ad rem, quia sit pars definitionis metaphysicæ, & est realitas.

Sed instabis, ergo verior erit à toto genere propositio secundi modi, quàm primi modi, quia in secundo modo prædicatum semper identificatur realiter subjecto, non autem in primo ex responsione allata. Respond. negand. consequentiam, quia veritas propositionis pendet ex necessitate connexionis prædicati cum subjecto, quæ major est in primo modo, quàm in secundo ratione essentialis dependentiæ, quam definitum semper habet à partibus definitionis, vide Zerb. loco citato, ubi de hac materia movet, & solvit plura dubia.

175 Nonò arguitur auctoritatibus Sanctorum, & Aristot. Div. August. 3. de Trinitate cap. 4. ait, homo nil aliud est, quàm anima, & corpus; Athan. in Symbolo, anima rationalis, & caro unus est homo, Boet. de Trinit. cap. 3. ait, omne totum esse partes suas conjunctas; Dion. de cœlesti Hyerarchia ait, quod mors in nobis non est substantiæ consumptio, sed unitorum separatio; & D. Damasc. ait, Verbum, quod semel assumpsit, nunquam dimisit, at si daretur hæc tertia entitas, illam in morte dimisisset. Deinde Arist. 4. Phys. 23. ait, totum nihil esse præter partes, & 2. de Anim. text. 7. non oportet quærere, si unum est anima, & corpus, sicut neque ceram, & figuram, & text. 10. sicut oculus est pupilla, & visus, ita anima, & corpus est animal. Neque his auctoritatibus (inquiunt) satisfacit dicendo, sensum non esse formalem, sed causalem, quatenus totum causatur à partibus, planè enim verba allegata sensum reddunt formalem, quod verè totum non sit aliud præter partes.

Resp. benè explicari præfatas auctoritates, si exponantur in sensu causali, non autem formali, & identico, & talem sensum expressit Boetius, cùm dixit, totum esse partes conjunctas, quatenus, scilicet, habet (inquit) suum esse ex partibus, sic igitur explicandus erit Div. August. dum inquit, hominem nil aliud esse quàm corpus, & animam, quamvis Basil. neget, Augustin. ita loqui, Div. Dion. supra explicatus est, quòd loquebatur de partibus essentialibus, volens contra quosdam insinuare in morte hominis animam non consumi, sed tantùm à corpore separari; auctoritas Damasc. varias habet explicationes, sed communis est, quod loquitur de partibus, ait enim, ut refert Amic. tract. 11. quæst. 10. dub. 1. art. 4. nullam naturæ partem Verbum deposuit, vel dicit, Christum non dimisisse aliquid, quod assumpsit post resurrectionem, & Amic. hunc esse sensum Damasc. ibidem, ut patet intuenti textum.

Ad primam Aristot. auctoritatem re vera noluit ibi negare distinctionem totius à partibus, sed intellexit, totum non esse præter partes, idest non esse separatum à partibus, quia est in illis, & illis compenetratur, neque enim distinctio aufert illum modum essendi in, de quo ibi loquitur. Aliæ duæ auctoritates ex 2. de Anim. possent exponi in sensu causali, verè tamen Aristot. ibi non induxit exempla illa ad declarandum, quale sit compositum resultans ex anima, & corpore, & qualis per se unitas ejus, sed tantùm quòd non oportet quærere causam mediam, & intrinsecam, quare ex anima, & corpore fiat unum, sicut nec talis causa media est, quare ex cera, & figura fiat unum figuratum, estò hoc figuratum, & ejus unitas sit alterius rationis à vivente, & ejus per se unitate, exempla enim esse nequeunt in omnibus similia, sed satis est, si exprimant id, ad quod inducuntur. Manca 1. Phys. quæst. 1. dub. 1. multa objicit, quæ cum relatis argumentis coincidunt.

ARTICULUS II.

Resolvitur quæstio de toto integrali, & per accidens.

176 Dicimus 1. nullum totum integrale, sive discretum, sive continuum, sive homogeneum, sive eterogeneum realiter distingui à suis partibus; Probatur primò Concl. de toto integrali continuo, de quo magis videtur esse distinctum, ex eo, quod Scot. docet in 4. dist. 12. quæst. 4. sub I. ubi ex professo declarans constitutionem totius continui, ait, quod in divisione continui nulla quantitas diversa à quantitate partium deperditur, sed solùm continuitas, & habitudo unitorum ad invicem, ac respectus quidam totalitatis resultans ex unione partium, & similiter, quòd in appositione non acquiritur nova quantitas, sed nova continuitas, & habitudo unitorum, & quidam respectus totalitatis ex tali habitudine resultans, sed si totum continuum esset quid distinctum realiter à suis partibus unitis, planè in continuatione partium nova totalis quantitas acquireretur, & in divisione periret.

Deinde Probat. ratione; Tum quia ex hoc sequeretur, materiam esse generabilem, & corruptibilem, cùm enim habeat partes entitativas, & integrales ex Scoto 2. dist. 12. quæst. 2. utique in divisione materiæ corrumperetur tertia entitas illius totius integralis, & in continuatione denuò generaretur, ut urgebamus disp. 2. quæst. 8. art. 2. num. 166. & frustra laborat Canon. 1. Phys. quæst. 9. art. 2. dub. 1. ad hanc difficultatem effugiendam, si totum integrale realiter distinguit à partibus, ut ibi diximus; Tum quia quantitas totalis distincta à quantitatibus partialibus erit utique extensa, alioquin quantitas non foret, & tamen in divisione quasi per modum indivisibilis se haberet, nam per unicam divisionem factam in hac, vel illa parte, tota simul, & semel corrumperetur; Tum etiam addendo guttam aquæ mari, nova entitas substantialis per totum mare diffusa generabitur de novo etiam in remotioribus partibus, & eam auferendo, similiter destruetur, quod est mirabile; Tum insuper tunc idem numero pluries, & pluries poterit naturaliter reproduci, nam si aliqua tota aqua in duas dividatur medietates, tunc corruptum est compositum, quod ex illis constabat, quæ si rursus reuniantur, idem totum redibit, cùm sint eædem partes, & quoties dividentur, & reunientur, toties peribit, & redibit naturaliter idem individuum aquæ, & quamvis aliqui id non habeant pro inconvenienti, eo quia Scot. 4. dist. 43. quæst. 3. concedit, posse naturaliter aliquando idem numero per successionem temporis reproduci, tamen re vera Doctor ibi non concedit id posse contingere tanta facilitate, quanta contingit reunio partium aquæ priùs divisæ.

177 Accedit, quòd magis ponderarent duæ libræ conjunctæ, quàm divisæ, quia conjunctæ causant tertiam entitatem, quæ haberet suam gravitatem distinctam à gravitate partium, quod tamen est contra experientiam. Et si ab aliquo ponderoso auferatur pondus unius libræ, adhuc remanebit idem pondus, sit namque verbi gratia A. ponderosum unius libræ, dividatur in duas partes, tunc destruitur compositum illud, quod dicebatur A. & cùm esset unius libræ, ablatum est pondus unius libræ, & tamen non minus ponderant illæ medietates, ut experientia docet. Rurfus si animali addatur per nutritionem pars notabilis, sequitur, non esse idem animal post nutritionem, quod erat anteà, quia mutata est tertia entitas.

Resp. Tataret. cit. duas libras conjunctas non plus ponderare, quàm quando sunt divisæ, quia alia libra, quæ additur ex conjunctione ipsarum, illas duas includit, & in hoc sensu inquit, non esse inconveniens, pondus duarum librarum esse æquale ponderi trium, quando tertia includit duas priores, sic enim ablato ab illo ponderoso pondere unius libræ, adhuc ejusdem ponderis remanebit, quia illa libra includebat duas remanentes semilibras. Sed contra, vel tertia libra resultans ex duabus conjunctis, & ab eis realiter distincta, habet aliam gravitatem à gravitate illarum, vel non; si secundum, ergo non est alia ab illis; si primum, ergo plus ponderabunt conjunctæ, quàm divisæ; Neque inclusio duarum in ista tertia tollunt illius pondus, vel impedire possunt impetum impressum gravitatis ejus; & probatur à simili de toto essentiali, nam hoc totum utique includit partes essentiales, sed quia distinctam entitatem ponit ab illis, consequenter etiam non obstante tali inclusione habet tales passiones, & operationes, quæ non conveniunt partibus singillatim sumptis, immò ex his arguit Scot. totum essentiale esse distinctum à partibus suis, ergo pariter in proposito, totum integrale si aliam dicit entitatem à partibus realiter distinctam, aliquam passionem quoque, & operationem habere debebit, quæ partibus non competat singillatim sumptis, & in argumento proposito alia esse nequibit, nisi distincta gravitas, & distincta gravitatio, & cùm hanc non percipiamus in duabus libris conjunctis magis, quàm in divisis, consequenter hinc debemus arguere conjunctas non facere totum aliquod distinctum ab ipsis realiter.

Postremò ratio, quæ concludit distinctionem totius essentialis realem à suis partibus non militat de toto integrali, nam licèt continuum,

tinuum sit per se unum perfeitate continuitatis, non tamen est per se unum perfeitate unionis, quæ est per se actu, & per se potentia, & ex materia, & forma, ut veris, & propriis causis, cùm ergo partes totius non sic se habeant inter se, non poterunt causare totum realiter distinctum. Respondent, quòd illud causant in genere causæ materialis, ut videtur docere Arist.2.Phys.31.verum enim est dicere, quòd ex hac parte aquæ, & illæ, fit tota aqua. Sed falsum est, totum integrale verè causari à partibus, cùm ejus compositio potius sit compositio cum his, quam ex his, ut dicere solent Philosophi, unitas enim continuitatis aliud non dicit, quàm hanc, & illam partem copulari termino communi, non verò ex hac, & illa parte fieri unum & Arist.cit. utitur hac comparatione totius integralis, tamquam exemplo, in quo non debet attendi veritas, sed similitudo, utitur enim etiam ibi exemplo syllabæ, & tamen constat, litteras non verè concurrere in genere materialis causæ ad syllabæ constitutionem, imò ibi solùm intendit Philos.recensere illa, quæ aliquo modo reduci possunt ad genus causæ materialis.

Resp.aliqui rationes allatas concludere de toto homogeneo, quod à partibus suis non distinguatur, non autem de etherogeneo. Sed certè, & si aliquæ præsertim de toto homogeneo concludant, solidiores tamen æqualiter de omnibus concludunt, ut per eas discurrenti patebit.

178 De toto autem integrali discreto, nempè numero, hoc idem Prob. Tum quia Arist.3.Phys.c.68.appellat numerum unà plura, & non unum quid, hoc idem repetit 10.Met.tex.4.& 8.Met.text.10. ait non posse dici, numerum esse unum quid, sed esse quasi congeriem, aut si est quid unum, sicut definitio, oportet assignare quid sit quod facit unum ex multis; Et postea tex.15. resolvens dubium de unitate numeri, ac definitionis, ait unum ex multis constitui, quando se habent ut actus, & potentia, quare cùm partes numeri non ita se habeant, sequitur, numerum in sententia Philosophi non esse verè per se unum. Tum etiam ratione, quia numerus non est verè ens per se unum, sed potius aggregatum quoddam per accidens, quamvis per rationem a nobis consideretur per modum unius, nec consequenter habet veras species, ut diximus in Logica disp.7.q.2.& quamvis Scot.5.Met.q.9.oppositum sentire visus sit, attamen in 2.d.24.q.un.idipsum in dubium revocavit, & dum in eodem 2.d.2.q.7. Hh. enumerat gradus omnes unitatis, in primo ponens unitatem aggregationis, in secundo unitatem ordinis, in tertio unitatem per accidens, in quarto unitatem compositi per se, & demum in quinto unitatem simplicitatis, quæ est identitas, sanè insinuare visus est, numerum esse aggregatum per accidens, cujus unitas pertinere non possit, nisi ad primum, vel secundùm gradum unitatis.

In oppositum arguitur 1.auctoritate Arist. & Scoti, Arist. enim 7.Met.text.ult.inquit, syllabam BA.non esse B.& A. sed esse quid ab ipsis distinctum, qua auctoritate motus Doctor dixit 2.d.16.qu. un.F.quod præter partes integrales, oporteat dare aliquod tertium, quia semper partes integrales faciunt aliquod totum, aliud à qualibet partium per aliquod formale concurrens, idque probat exemplo syllabæ BA.adducto à Philosopho. Et 5.Met. text.19.idem significavit Arist.de toto integrali discreto, ait enim sex non esse bis tria, sed semel sex, qua auctoritate motus Doct.3.d.22.q.unic.L. docet, quòd quinarius non est unitates quinque, sed est illud totum, quod resultat ex quinque unitatibus, aliter si esset illæ unitates esset unum, sicut acervus: Denique 8.Met.text.15.ait, omnium, quæcumque plures partes habent, non est totum, quasi coacervatio, sed ipsum totum est aliquid aliud præter partes, & ibi etiam loquitur de numero. Et Scot.in 2.dist.3.q.4.H.& in 3.dist.2.q.1.§. *Cùm arguitur &c.* ait, totum integrale non prædicari de partibus integrantibus sed tantum totum universale, ergo signum est, esse quid distinctum realiter ab ipsis.

179 Resp.ad 1.auctoritatem Arist.sensum illius esse,quòd totum integrale distinguitur à suis partibus sigillatim sumptis, quia totum integrale non est solùm hæc pars, vel illa, sed omnes simul unitæ, inquit enim, quòd BA.non est B.& A.sed non ait,quòd non fit B.& A.simul unita, imò totum integrale non solùm distinguitur à suis partibus seorsim sumptis, sed etiam simul sumptis, & collectivè, quia ultra omnes partes dicit unionem ab eisdem realiter distinctam, ut diximus hujus q.initio de quocumque toto, & ita intelligendus est Doct.2.dist.16.q.un.Ad aliam auctoritatem ex 5.Met.per id, quòd sex non est bis tria,sed semel sex, solùm insinuare voluit, senarium componi ex sex unitatibus unitis, & non ex duobus ternariis, qui sunt duo numeri, & essentiam numeri consistere in ipsa totalitate numeri, qualiscumque illa sit, alias vero comparationes, & proportiones, quas per considerationem partium numeri facere solent Aritmetici, dici potius qualitates numeri, quam substantiam, voluitque ibi esse magis unum, quam sit acervus, quia habet unitatem ordinis, qua caret acervus, nec ingenuè aliam unitatem super acervum intendit ibi Philos.in numeris astruere,& sic etiam intelligendus est Scot.3.d.22.q.un.qui solùm illud assumit,ut exemplum ad declarandum per se unitatem hominis, quare affert similitudinem, non identitatem.

Similiter dicitur ad aliam auctoritatem ex 8. Met. text. 15. omnium, quæcumque plures partes habent, non esse totum, quasi acervum, sed aliquid aliud præter partes, quia unitas acervi est minima unitas, ut ocet Scot.cit.1.dist.2.q.7.Hh.unde alia tota ultra unitatem aggregationis addunt, vel unitatem ordinis, vel unitatem per accidens, vel per se, &c. Scot. autem cum ait loc.cit. totum integrale non prædicari de suis partibus, sed benè totum universale, loquitur de illis sigillatim sumptis, inquit enim, quòd quælibet pars lapidis est lapis, sed non totus ille lapis, cujus est pars integralis, unde per hoc infertur solùm distinctio totius integralis à partibus suis singillatim sumptis.

180 Secundò obiicit Tatar. multis rationibus, primò, quia totum integrale componitur ex suis partibus, vel igitur totum hic supponit pro aliquo alio à sui partibus,& sic habetur intentum, vel pro suis partibus simul sumptis, & tunc idem consonetur ex se ipso, idest partes ex partibus, 2. sequeretur, partes integrales esse partes essentiales, nam duæ medietates aquæ erunt hæc aqua, sed materia, & forma aquæ sunt hæc aqua, ergo materia, & forma aquæ sunt duæ medietates ejus, 3.sequitur, finita esse infinita,nam duæ medietates baculi sunt ille baculus, & infinitæ partes proportionales illius baculi sunt ille baculus, ergo infinitæ partes illius baculi sunt duæ medietates ejus.

Tertio sequitur, idem esse simul, & semel intensè album, & intensè nigrum, capiatur enim scutum, cujus una medietas sit intensè alba, & dicatur A.alia intensè nigra, & dicatur B.tunc sic arguitur, A.& B.sunt intensè album, & intensè nigrum, scutum est A.& B.ergo scutum est intensè album, & intensè nigrum. Demum sequitur, Petrum obviam venientem videri à tergo, nam supposito, quòd tibi veniat obvius, sic arguitur: tu vides Petrum, Petrus est suæ medietates, ergo tu vides suas medietates, & tamen nihil vides in parte posteriori.

Resp.hæc, & similia argumenta procedere ex falsa imaginatione, quòd totum integrale non distinguatur à suis partibus divisim, idest distributivè, sumptis, aut etiam simul sumptis, idest collectiva, sed non sub unione conceptis, quod nos non asserimus, fatemur enim totum integrale distingui ab omnibus suis partibus distributivè sumptis, quia præter hanc includit illam, & etiam collectivè, quia ultra omnes includit unionem, seu coexistentiam earum, & solùm dicimus, non distingui realiter à partibus simul sumptis cum unione, unde ad singula respondendo.

Ad 1.dicimus, in illa propositione, *totum integrale componitur ex suis partibus* supponere totum pro omnibus suis partibus distributivè sumptis, non collectivè simul cum unione, quia sic sunt ipsum totum, & sensus est, quòd singulæ partes, una alteri coexistens, componunt totum integrale, & omnes collectivè sumptæ cum unione sunt ipsum totum; unde solvitur hoc argumentum eo prorsus modo, quo solvebant Adversarii primam rationem art.præcallatam pro distinctione totius essentialis à partibus, quæ ibi non valebat, quia partes essentiales unitæ non sunt ipsum totum, sed causa totalis illius, cùm inter totum essentiale, & ejus partes vera intercedat causalitas,quæ hic non intercedit, cùm compositio integralis potiùs sit cum his, quàm ex his; & planè si allatum argumentum concludit distinctionem totius integralis à partibus, concludet etiam distinctionem totius per aggregationem, nam de acervo potest idem argumentum confici, & debet hic solvi, ut solveretur ibi. Ad 2. dicimus, ex puris affirmativis in 2. figura nihil sequi, non enim valet dicere, Asinus est animal, homo est animal, ergo homo est Asinus, sic autem concludit illa secunda ratio, est enim ex puris affirmativis in secunda figura. Ad 3.negatur sequela, Ad probat.negamus etiam consequentiam, argumentum enim iterùm est in 2. figura ex puris affirmativis, verum est utique, illas duas partes æquales unitas esse baculum illum,& etiam infinitas proportionales unitas esse baculum illum, sed hinc non sequitur, infinitas partes proportionales esse illas duas æquales, & quando etiam id concederetur, ut sensus sit, infinitas proportionales contineri in duabus, hoc nullum est absurdum. Ad 4.negatur sequela, sequitur enim solum ex illo casu, illarum duarum medietatum scuti unitarum alteram esse intensè albam, alteram intensè nigram, & in argumento committitur fallacia, nam in majori A. & B. sumuntur distributivè, & sensus est, hæc medietas est intensè alba, & illa intensè nigra, & in minori sumuntur collectivè, alioquin minor esset falsa. Ad 5.negatur sequela, ad Probat dicimus, quòd Petrus est suæ medietates simul sumptæ, & collectivè, & quando vides Petrum tibi obvium, non vides totum petrum, idest omnes ejus partes, sed tantùm aliquas.

181 Tertiò arguitur specialiter de toto eterogeneo, quod sit non esset quid unum à partibus distinctum, non servaretur unitas animalis, & esset congeries potius plurium specie distinctorum, carnis, nervi, ossis, &c.quam unum ens per se. Arguitur deinde de toto discreto, scilicet numero, quia si non esset quid unum, tunc unus numerus specie non differret ab alio, si enim numerus ternarius non esset nisi tres unitates, quaternarius verò quatuor, esset eadem unitatum ratio solùm cùm multiplicatione, quæ differentiam specificam non facit, sicut major aqua à minori specie non differt.

Resp.ad 1.negan.sequelam, ad salvandam enim unitatem corporis animalis, ita ut informari possit ab anima, non requiritur,quòd totum corpus importet aliquid distinctum realiter à suis partibus, sed sufficit, partes corporis esse continuas inter se saltem secundùm aliquas partes, nam ossa continuantur carni per quosdam nexus, vel apparentes, & visibiles, vel immanifestos propter parvitatem, cerebrum etiam, de quo magis dubitari potest, est continuum cum medulla dorsi, quæ dicitur spinalis, quamvis sit discontinuum cum membranis,vel cranio capitis,ut ait Arist.2.de part.anim.c.7.& talis continuitas sufficit ad salvandam unitatem corporis animalis ut suisus in lib.de Anim.imò Ant.And.7.Met.q.6. insinuavit, ad hoc sufficere unitatem ordinis in partibus corporis, nam cum anima sit forma in informando cæteris perfectior, & illimitatior, sufficit ei pro adæquato perfectibili aliquod unum totum unitate ordinis. Ad aliud de toto discreto dicimus, quod sicut numerus deficit à vera, & per se unitate, ac entitate, ita differt à vera ratione speciei, unde plures, vel pauciores unitates utique specie non differunt, nisi quatenus ab intellectu accipiunt certam collectionem, & ordinem, atque collectionis, & ordinis unitatem, undè à parte rei secluso opere intellectus datur numerus tantum quo ad materiale, quia dantur multa entia numeralia, quæ ab intellectu in unum colligi possunt, sed quia non habent unitatem nisi ab intellectu numerante, & illa plura in unum colligente, ideo quoad formale non datur numerus nisi per intellectum; Neque etiam si numero aliquam per se entitatem, & unitatem daremus, & varias species numerorum in rigore admitteremus, propterea cogeremur ponere illum distinctum à suis partibus, & unitatibus, ex quibus constituitur, hæc enim omnia salvari possent sine tali distinctione.

182 Dicimus 2.totum per accidens, ut est homo albus, non distingui realiter à suis partibus simul sumptis, & unitis. Concl. est Scoti 3.d.2.q.2.§.*Quantum ad tertium, &c.* ubi totum per accidens ex eo distinguit à toto per se, quia hoc dicit tertiam entitatem, illud non. Sed resp.Fuentes n.25.Doctorem ibi affirmare solùm partes per se constituere entitatem per se unam, partes verò per accidens entitatem per accidens unam, & per hoc distinguere totum per se, a toto per accidens. Sed legatur Doctor §.cit. vers. *Et si quæras, &c.* ibi enim quærens causam, quare ex materia, & forma constituatur entitas tertia alia ab illis, & aliæ partes non ita constituant sua tota realiter distincta; respondet ex Philos.8. Met. text.15.quia partes essentiales sunt per se actus, & per se potentia, non autem aliæ partes, unde ex hoc, quòd partes essentiales constituunt entitatem per se unam, concludit, illam esse realiter distinctam à constituentibus, quia constituitur ab eis per veram causalitatem physicam, ex quo sequitur, quòd si partes per accidens constituunt entitatem per accidens unam, planè non constituunt illam à se ipsis unitis realiter distinctam, quia non constituunt illam per veram causalitatem per se actus, & per se potentia.

Prob.etiam rationem ex Canon.1.Phys.q.4.art.4.hæc tertia entitas ex subjecto, & accidente constituta, & ab eis unitis realiter distincta, vel est substantia, vel accidens à sufficienti divisione, & neutrum dici potest, & quia neque accidens esse potest pars substantiæ, neque substantia accidentis, & tamen totum per accidens ex utrisque constat. Accedit, quòd si ex substantia, & accidente resultat tertium compositum, hoc erit perfectius substantia, & accidente resultat tertium compositum, hoc erit perfectius substantia, & accidente, quia omne totum est perfectius sua parte, atque ita dabitur entitas perfectior substantia completa, & subsistente, quod dici non potest. Denique fundamentum Fuentes,quo motus est ad hoc tuendum contra communem Scotistarum; est prorsus falsum, putat enim, inter totum per accidens, & ejus partes intercedere veram causalitatem, sicut inter totum essentiale, & ejus partes, quod prorsus falsum est, quia in subjecto, & accidente præter unionem nulla reperitur causalitas, sicut in partibus essentialibus unitis.

In oppositum obiicit 1.Fuentes, quòd Doctor ipse in hac qu. §. *Quantum ad primum &c.* apertè docet, unum per accidens non esse suas partes, sicut unum per aggregationem, & ex Philos.7. Met. text.11.& 12.probat, hominem album esse unum aliquid; & quoties Doctor tertiam entitatem ab inconvenienti vult probare, ponit exemplum non in toto per accidens, sed in toto per aggregationem, ut patet in hac qu. & 3. dist. 22. q. un. Resp.Doctorem cum Philosopho dicere, totum per accidens esse magis unum, quàm unum aggregatione, ut cumulus, & acervus, quia unitas aggregationis est infimus gradus unitatis, & unum per accidens addit super illud unitatem informationis, ut docuit 1.d.2.qu. 7. Hh. ait etiam cum Philos. totum per accidens non esse suas partes etiam simul sumptas, & collectivè, quia superomnes illas addit unionem, quòd colligitur ex illis verbis Philosophi a Doctore citat. *in hoc homo albus est unum aliquid, quia albedo inest homini, non autem esset tale totum, si non informaret*, Et demum quoties Doctor probat tertiam entitatem ab inconvenienti, ponit exemplum de toto per aggregationem,ut adversarium adducat in majus inconveniens.

183 Secundò, supra intulimus distinctionem ex natura rei inter totum essentiale, & partes ejus ex contradictoriis, quæ verificantur de illis; partes enim unitæ constituunt totum, non è contra, partes fundant unionem, non unitatem, totum fundat unitatem, non unionem, totum constat ex partibus unitis, non item partes unitæ constant ex partibus unitis; at hæc omnia adamussim verificantur de toto per accidens, & ejus partibus, ut discurrenti patet, ergo &c.Accedit, nos etiam intulisse distinctionem totius essentialis a suis partibus, quia est terminus generationis substantialis, quæ requirit terminum per se unum, at generatio accidentalis etiam est mutatio per se una, & compositum accidentale est terminus primus, & adæquatus illius, sicut substantiale mutationis substantialis ex 1.Phys.64.& 7.Met.27.

Resp. negando minorem, duplex enim est compositio physica, alia cum his, alia ex his, inter quas hoc præsertim versatur discrimen, ut Canon.notavit loc. cit. quòd in prima compositione idem est componens, & compositum, in secunda minimè, quia in prima compositione non intercedit vera causalitas partium in ordine ad totum, at bene in secunda, quare subjectum & accidens verè unam rem non constituunt, ut materia, & forma; & hinc est, quòd contradictoria illa prædicata verè enunciantur à parte rei de partibus, & toto essentiali, quia fundantur in causalitate partium vera, & reali, quæ quia deficit in toto integrali, & per accidens ideò metaphoricè solùm enunciantur de totis istis, & partibus eorum per analogiam ad partes physicas verè per se componentes, & tandem diversitas illa omninò procedit ex diverso nostro concipiendo modo hominem, & albedinem per modum unius, vel plurium, explicitè, vel implicitè; concipiendo namque per modum unius, dicimus, album constare ex subjecto, & accidente, concipiendo per modum plurium, dicimus, albedinem cum subjecto constituere album, ratione cujus diversitatis etiam in modo concipiendi totum per aggregationem dicimus, lapides à unatus acervum constituere, acervum constare ex lapidibus unitis, non è contra, ex quo tamen loquendi modo non arguimus in acervo tertiam entitatem à partibus ex natura rei distinctam.

Ad 2.negatur paritas, quia mutatio accidentalis non dicitur per se una à termino primo, & adæquato, ut substantialis mutatio, quia nullius talis acquiritur per mutationem accidentalem, sed dicitur per se una à termino formali, ita Canon.cit.& si talis dicitur, à termino adæquato, hic non erit compositum accidentale, ut entitas quædam tertia, sed ut forma accidentalis in concreto, ut calefactionis calidum, quod de sua ratione formali unum per se dicit, puta calorem, & aliud connotat, puta subjectum; videantur Regent.Parisienses 1.Phys.q.4.cit.